БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИИАР, НЭГЭДЭГТЫН!

Буряг-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 81 (6010) АПРЕЛИИН 21 ПЯТНИЦА 1950 он

Сэн 20 мунгэн.

Партийна гэгээрэлэй хүтэлбэрилгые шангадхаха

Республикын партийна организацинууд партийна пропагандые эмхидхэн табилгые һайжаруулхын тулада ехэшэг хүдэлмэри һүүлэй үедэ хээ гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой тоосоото элидхэл ба XVI областной партийна) конференциин шиидхэбэри дотор тэмдэглэгдэнэ. Областной парторганизациин олонхи коммунистнууд ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабарин ёһоор байгуулагдаһан партийно-гэгээрэлэй олон һургуулинуудта мүнөө жэл һуралсажа байна. Штатнабэшэ 1200 шахуу пропагандистнууд политһургуулинууд ба кружогуудые хүтэлбэрилнэ. Гадна, теоретическэ бэлэдхэлтэй 585 консультантнууд марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даан шудалагшадта туһаламжа үзүүлжэ байна.

Парторганизацинуудай талаһаа партийно-гэгээрэлдэ анхаралаа ехээр табиһанай ашаар мүнөө жэл урда урдын жэлнүүдтэ орхоһоо коммунистнууд һуралгүй һайнаар һуража байна. Партиин хэдэн мянган гэшүүд ба кандидадууд марксизм-ленинизмын үндэһэ һууринуудые, политһургуулинуудта, кружогуудта ба миин бэеэ даагаадшье амжалтатайгаар шудалдаг, партийно-политическэ хүдэлмэридэ бүри эдэбхитэйгээр хабаададаг боложо байна.

Гэхэтэй хамта, зарим партийна организацинуудта партийна пропагандын талаар ехэнүүд дутагдалнууд үшөөл бии гэжэ конференциин шиидхэбэри соо тэмдэглэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Заиграйн, Хударын, Закаменай, Хориин аймагуудай хэдэн олон һургуулинууд ба кружогуудта һурагшад занятидаа үсөөнөөр ерэдэг, пропагандистнуудай бэлэдхэлгүй дээрэһээнь зарим ушарнуудта занятинууд таталдадаг, тиимэ дээрэһээ һуралсалай түсэб дүүргэгдэхэеэ болижо, һуралсалай шанар муудадаг байна.

Зарим партийна комитедүүд коммунистнуудай бэеэ даажа һуралсаха хэрэгые һулаар хүтэлбэрилдэг, ВКП(б)-гэй түүхээр, илангаяа диалектическэ ба историческа материализмаар, политэкономёор лекцинүүд ба теоретическэ хөөрэлдөөнүүдые тэдээнтэй үсөөн үнгэргэдэг, харин бэеэ даан һуралсагшадта туһаламжа үзүүлхэ хэрэгые бухыдэнь консультантнуудта дам даалтажархёод байдаг. Парторганизацинуудай талаһаа хиналта ба шалгалта хэгдэдэггүй туладань зарим нүхэд бодото дээрээ һуралсадаггүй байна.

Пропагандистнуудай состав, тэдэнэй методическа ба теоретическэ бэлэдхэл дээрэһээ политһургуулинууд ба кружогуудай хүдэлмэриин удха, политическэ һуралсалай шанар түбхын түрүүндэ дулдыдаха байна. Гэбэшье, зарим аймагуудта политһургуулинуудые ба кружогуудые хүтэлбэрилэгшэдтэй, консультантнуудтай хүдэлмэри муутаар ябуулагдана, пропагандистска семинарнуудай занятинууд саг саг соогоо үнгэргэгдэдэггүй, хэдэн олон пропагандистнууд семинарнууд дээр байлсадаггүй. Теоретическэ, илангаяа методическа асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ, тэрэшэлэн политһургуулинууд ба кружогуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые андалдан абалсалга семинарнууд дээрэ болодоггүй.

Партийна пропагандада байгаа эдэ бүхы дутагдалнууд юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, зарим партийна комитедүүд, тэдэнэй пропаганда ба агитациин таһагууд коммунистнуудай идейнэ ургалтын хойноһоо хинаха ба тэрээниие хүтэлбэрилхэ хэрэгээ һүүлэй үедэ һуларуулжа, партийно-гэгээрэлэй һургуулинуудай хүдэлмэриин удхые шанжагыгөөр шэнжэлэн үзэдэггүй, дутагдалнуудые түргэнөөр усадхаагүй.

Партийно-гэгээрэлые эмхидхэн табиха хэрэгтэ байгаа дутагдалнуудые усадхаха ба политическа һуралсалай идейнэ хэмжээе дээшэлүүлхэ эрхэ байдалнуудые бии болгохо гэешэ ВКП(б)-гэй айкомууд, райкомууд ба горкомуудай урда XVI областной партийна конференциин табиһан түрүүшын ээлжээнэй зорилгонуудай нэгэниинь мүн. Өөрынгөө мэдэрэлые дээшэлүүлхын тула, марксизм-ленинизмын үндэһэ һууринуудые шудалхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэ тухайда ВКП(б)-гэй Уставай эрилтые коммунист бүхэнэй эрхэбэшэ дүүргэхыень түйлаха шухала. Энэ зорилгые шиидхэхын тула хамагай түрүүн юун хэрэгтэйб гэхэдэ, кружок бүхэнэй, политһургуули бүхэнэй хүдэлмэриин хойноһоо хиналтые, тэрээниие хүтэлбэрилхэ хэрэгые шангадхаха, коммунистнуудай бэеэ даажа һуралсаха ябадалай хойноһоо һуларшагүй хиналта бэелүүлхэ, лекци, консультаци, теоретическэ хөөрэлдөөнүүд гэхэ мэтые үнгэргэжэ, тэдээндэ саг үргэлжын туһаламжа үзүүлхэ шухала.

Партийно-гэгээрэлэй һургуулинуудта һуралсалай жэлые түгэсхэлгэдэ бэлэдхэл ябуулха гээшэ бүхы партийна организацинуудай мүнөө үеын ехэ ба харюусалгатай зорилго байха юм. Политһургуулинууд ба кружогуудта үнгэргэгдэхэ дүн гаргалгын занятинуудай, бэеэ даан һуралсажа байгаа нүхэдүүдтэй үнгэргэгдэхэ теоретическэ хөөрэлдөөнүүдэй эмхитэйгээр ба идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэхын түлөө бүри мүнөөнһөө һанаагаа табиха шухала. Дүн гаргалгын занятинууд ба хөөрэлдөөнүүд коммунистнуудай политическэ ургалтада миин лэ шалгалта болоод дүүрэхэ бэшэ, мүн һураһан эрдэмээ бэхижүүлхэ арга, марксистско-ленинскэ һургаалые шудалхын түлөө хүн бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ арга болохо байһыень мартаха ёһогүйбди. Нёдондо жэлдэ кружок бүхэнэй, политһургуули бүхэнэй бодото эрхэ байдалые, арга боломжонуудые хараадаа абалсангүйгөөр, дүн гаргалгын занятинуудые үнгэргэхэ ганса болзорые бүхы дээрэнь тогтоохо ба яаруулха ябадал үзэгдэһэн байгаа. Мүнөө жэл һуралсалаа дүүргэхэдээ тиимэ ёһо тэдыгээр хандажа яабашье болохогүй.

Зарим партийна комитедүүд эхин парторганизацинуудай секретарьнуудай зүблөөнүүдые, тэрэшэлэн политһургуулинууд ба кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ба консультантнуудай тусхай семинарнуудые зарлажа, тэндээ партийно-гэгээрэлэй һургуулинуудта һуралсалай жэлые хайшан гэжэ дүүргэхэ ёһотойб гэһэн эмхидхэлэй ба методическа асуудалнуудые мүнөөнһөө эхилэн зүбшэн хэлсэжэ байхадаа тон лэ зүйтэй юумэ хэнэ гээшэ.

Республикын партийна организацинууд ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй заабаринуудаар, XVI областной партийна конференциин тогтоолоор хүтэлбэри хэжэ, партийно-гэгээрэлэй хэрэгые большевистскээр эмхидхэхэ ёһотой. Политһургуулинууд ба кружогуудай хүдэлмэриин хойноһоо хиналтые ба тэрээниие хүтэлбэрилгые шангадхаха, коммунист бүхэнэй политическэ һуралсалые идейнэ үндэр хэмжээндэ ябуулхын түлөө харюусалгые дээшэлүүлхэ ба партийно-гэгээрэлэй һургуулинуудта һуралсалай жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада зохихо эрхэ байдалые байгуулха гэһэн иимэнүүд хойшолуулагдашагүй зорилгонууд бүхы партийна организацинуудай урда табигданхай.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ

Кабанскын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Г. А. Залуцкиин хүтэлбэрилдэг модо бэлдэлгын бригада түсэбһөө гадуур 2 мянган кубометр модо ашаха гэһэн уялга нүхэр Сталинда бэшэһэн бэшэг соо абаһан байна. Бригадын гэшүүд хэлэһэн үгэеэ хүндэтэйгөөр дүүргэбэ. Тэдэнэр сезонойнгоо даалгабариһаа гадуур үшөө 2287 кубометр модо оронойнгоо шэнэ барилгануудта ашалжа ябуулха юм.

А. Рыжков.

Майн урда тээхи мүрысөөн

Аймаг соогоо түрүүлнэ

Нютагай промышленностиин Министерствын Мухаршэбэрэй аймагтахи предприятинуудта Майн 1-нэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Хонхолойн пищекомбинадай (директорынь нүхэр Казазаев) хүдэлмэришэд алдарта һайндэртэ бэлэг болгон һарынгаа түсэбые 110 процентһээ доошо бэшээр дүргэхэ, бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые эрид дээшэлүүлхэ гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Эндэ, һаяын үдэрнүүдтэ стахановскаар хүдэлмэрилэн, үйлэдбэриингөө бүтээсые ехээр дээшэлүүлжэ байһан ажалай новаторнуудай тоо улам олошорно. Хүдэлмэришэд Е. Горюнов, М. Варфоломеев, 67 наһатай М. Ф. Керестель ба бусад үнэн сэхээр хүдэлмэрилжэ, үдэр бүриингөө нормые 130—150 процент дүүргэнэ.

«Эхэ оронойнгоо улам хүгжэхын түлөө, арад зонойнгоо зол жаргалай улам үргэдэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнахагүйбди». гэжэ эдэнэр мэдүүлнэ.

Иигэжэ, пищекомбинадай коллектив аймагайнгаа предприятинуудай дунда түрүү һуури эзэлэн ябана.

Мүн тэрэшэлэн инвалидуудай «Прогресс» гэжэ олзоборилгын артелиин гэшүүд түрүүлэгшэ нүхэр Васильевай хүтэлбэри доро ашаг олзотойгоор хүдэлмэрилжэ байна. Эдэнэр байгша оной түрүүшын кварталай түсэбые 100 холо гаран процент дүүргэжэ, республикын инвалидуудай артельнууд соо түрүүлһэн юм.

Мүнөө бүри эршэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Оёдолой мастерскойн ба валенка дарадаг цехын коллективууд хоорондоо мүрысэнэ. Тиин, апрелиин түрүүшын хахадай даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэбэ. Мастернууд Дулгарма Бальжинимаева, Нина Саханова гэгшэд эгээл түрүү стахановецууд болонхой.

Д. Горный.

Стахановска ажалай аша үрэ

Галуута-Нуурай рудоуправлениин шахтёрнууд апрелиин эхеэр дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, Майн 1-нэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаһан юм. Шахтёр бүхэн уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ хүсэлэнтэйгөөр хүдэлмэрилнэ.

№ 2 шахтада 2 лава шэнээр ашаглалгада оруулагдажа, нүүрһэ малтадаг забойнь 170 метрээр үргэдхэгдөө. Тиин, эндэ сүүдхэ соо нүүрһэ малталга март һарынхида орходоо аяар 100 тонноор дээшэлбэ.

Эдэ бүхы хүдэлмэриие арба гаран хоногой турша дотор тус шахтын шахтёрнууд главна инженер нүхэр Лапаевай хүтэлбэри доро бэелүүлжэ шадаба. Залуу шахтёрнууд-стахановецууд нүхэр Раев, Быков, Унтаев ба бусад нүүрһэ малтадаг механизмуудайнгаа хүсые гүйсэд дүүрэнээр ашаглан, үдэр бүриингөө нормые 140—150 процент дүүргэнэ.

Энэ һарын үнгэрһэн 17 хоног соо түсэбһөө гадуур малтагдаһан 1000 тонно нүүрһэн хадаа тус шахтын шахтёрнуудай стахановска ажалай аша үрэ мүн болоно.

П. Хантаев.

Даалгабаряа уридшалан дүүргэнэ

Тарбагатайн аймгүйсэдкомой финансова таһагай хүдэлмэрилэгшэд майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Байгша оной түрүүшын квартал соо хүдөө ажахын налог ба бусад түлбэринүүдые суглуулха түсэбүүдээ болзорһоонь урид дүүргэһэн Ехэ-Куналейн сельскэ Советэй налоговой агент нүхэр А. Антонов бусадта жэшээ харуулан хүдэлмэрилнэ. Мүнгэ суглуулхадаа ажалшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Мүнөө апрель һарыгаа даалгабарита түсэбые сүм дүүргэбэ.

К. Антонов.

В. И. Ленинэй түрэһэнһөө хойшо 80 жэлэй ойдо

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1917 оной апрелиин 16-да Петроградта Финляндска вокзалай дэргэдэ В. И. Лениниие угтаһаар.

(Искусствын габьяата ажал-ябуулагша уранзураашан П. Васильевай зураһаа). ТАСС-эй фотохронико.

Дурасхаалта газарнуудаар

ЛЕНИНГРАД, апрелиин 17. (ТАСС). Большевистскэ парти ба советскэ гүрэнэй үндэһэ һуури табигша В. И. Ленинэй ажабайдал ба революционно ажал-ябуулгатай холбоотой түүхэтэ газарнуудаар үсэгэлдэр олон зуугаад ленинградайхид автобусна экскурсинуудые хэбэ.

Невагай эрье. Ленинградска гүрэнэй университедэй байшан. Эндэ 1891 ондо Владимир Ульянов шалгалта үгэһэн байгаа. «В. И. Ленин Петербургда—Петроградта» гэһэн темээр экскурси эндэһээ эхилнэ.

Ильичын переулкадахи (урдын Большой Казачий) № 7 багахан байшангай дэргэдэ автобусууд зогсоно. «Энэ байшан дотор, № 13 байрада 1894 оной февралиин 12-һоо 1895 оной апрелиин 25 хүрэтэр Владимир Ильич Ленин һууһан юм» гэһэн бэшэг байшангай үбэртэ харагдана.

В. И. Ленин «Арадай ханинар» гээшэд юун бэ, тэдэнэр социал-демокрадуудта эсэргүү яажа тэмсэнэб?» гэһэн гайхамшагта зохёолые эндэ бэшэһэн байгаа. Энэ байрада байгаад, В. И. Ленин марксистска кружогуудые хүтэлбэрилжэ, тэдэниие «Хүдэлмэришэн ангиин сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлэй Союзда» нэгэдүүлһэн юм.

Хүнүүд комнато соохи байдалые ехээр һонирхон харана. Владимир Ильичын һуужа байһан тэрэ үедэшье энэ комнато тиимэ байгаа. Хажуудахи комнатодо табигдаһан материалнууд хадаа 1894—1895 онуудта Петербургда В. И. Ленинэй хэһэн революционно ажал-ябуулга тухай хэлэнэ.

... Финляндска вокзал...? Советскэ 10-дахи улицада байдаг музей-байра... Смольно... Советскэ хүн бүхэнэй зүрхэндэ хайратай тиимэ олон газарнуудые балтийска пароходствын морягууд, «Волокно» фабрикын хүдэлмэришэд ба Ленинградай бусад ажалшад амаралтынгаа үдэртэ ябажа үзэбэ.

Ленинэй музей соо

В. И. Ленинэй Центральна Музейн залнуудта хүн олон. Үдэр бүхэн 2000 шахуу экскурсантнууд эндэ ороно.

Столицын Краснопресненскэ районой хүн зоной дунда агитационно хүдэлмэри ябуулдаг Московско университедэй 600 студентнүүд ба аспирантнууд «В. И. Ленин — большевистскэ партиин ба советскэ гүрэнэй үндэһэ һуури табигша ба вождь мүн» гэһэн темээр хөөрэлдөөнүүдые ажалшадай байрануудта үнгэргэнэ.

Экскурси ба хөөрэлдөөнүүд

МЫТИЩИ. (Московско область). Апрелиин 15. (ТАСС). 1921 оной декабрьда ба 1922 оной январьда В. И. Ленин Костинодо ажаһууһан ба ажаллаһан байна. Владимир Ильич Ленинэй һууһан гэртэ мүнөө В. И. Ленинэй байшан-музей байгуулагдаба.

Агууехэ вождиин түрэһөөр 80 жэл болоһоной ойн урда тээ байшан-музейдэ экскурсантнууд олоороо ороно. Индустриальна техникумэй һурагшад, Болшевскэ амаралтын гэртэ амаржа байгаа ажалшад, № 6 ремесленнэ училищиин һурагшад тус музейе үзэбэ.

* * *

СТАЛИНОГОРСК. В. И. Ленинэй түрэһөөр 80 жэлэй ойдо зорюулагдаһан агитаторнуудай семинар «Сталиногорскуголь» трестын № 22 ехэ шахта дээрэ болобо. Агитаторнууд гэр байрануудта ба хамтын байрануудта хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, ажалшадай агууехэ вождиин ажабайдал ба революционно ажал-ябуулга тухай шахтернуудта хөөрэнэ.

ЛЕНИНЭЙ ГОРОДТО

Ленинград — ородой алдар солын город, агууехэ социалистическэ революциин үлгы мүн. Эндэ гоё һайхан мраморна ордон дотор В. И. Ленинэй музей бии. Энэ музей соо байһан рельефнэ картые музейдэ ерэгшэд дура сэдьхэлээ хүдэлгэн, тон анхаралтайгаар харадаг юм. Музейн хүдэлмэрилэгшэдэй электрическэ включатель дарахадань, энэ карта дээрэнь эндэ тэндэ электрическэ лампочканууд одо мүшэд шэнгеэр ялалзан носожо, Владимир Ильич Ленинэй ажабайдалтай ба ажал-ябуулгатай нигта холбоотой дурасхаалта газарнуудые — ленинградецуудай инаг дуратайгаар хадагалжа байдаг газарнуудые — эли тодоор харуулдаг байха юм.

Владимир Ильич Петербургда анха түрүүн 1891 оной эсэстэ ерэһэн байгаа. Ехэ Казачья переулкын (мүнөө Ильичын переулок) № 7/4 гэрэй № 13 квартира соо Владимир Ильич Ленинэй байһан комнатонь мүнөөшье байһаар. Энэ комнато соо Владимир Ильич 1894 оной февралиин 24-һөө 1895 оной майн 7 хүрэтэр байрлажа байхадаа «Арадай ханинар» гээшэд юун бэ, тэдэнэр социал-демокрадуудта эсэргүү яажа тэмсэнэб?» гэһэн өөрынгөө классическа зохёолые бэшэһэн байгаа.

Ленинэй байгуулһан Петербургска «Хүдэлмэришэн ангиин сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлэй союзай» гэшүүд — революционернүүд энэ комнато соонь нэгэнтэбэшэ суглардаг һэн.

«Владимир Ильич үни удаан саг соо эмиграцида ябаһанайнгаа һүүлдэ 1917 оной апрелиин 16-да Россида бусажа ерээ һэн. Тиихэдэнь Питерэй ажалшад, солдадуул, матросууд Финляндска вокзал дээрэ олоороо сугларжа, инаг багшаяа угтаһан байна. Владимир Ильич вокзалай талмай дээрэ броневик дээрэһээ хэлэһэн алдарта үгэеэ: «социалистическэ революци мандаха болтогой!» гэһэн үгэнүүдээр дүүргээ бэлэй. Мүнөө энэ түүхэтэ броневигынь мраморна ордоной дэргэдэ гранитна табсан дээрэ тодхоотой байдаг.

Ленинэй нэрэтэй нигта холбоотой түүхэтэ газарнууд Петроградска райондо илангаяа олон. Широкая улицын (мүнөө Ленинэй улица) буланда зургаан дабхар гэр бии юм. Энэ гэрэй квартирануудай нэгэн соо Ильичын эгэшэ — Анна Ильинична ажаһууһан байна. Эндэ 1917 оной апрелиин 17-һоо июлиин 18 хүрэтэр агууехэ Ленин байрлаха зуураа, гурбан һара соо 150 гаран зохёолнууд ба статьянуудые «Правдада» бэшэһэн байха юм.

Лениниие бариад, зоргоороо аашалха гэжэ һэдэһэн Керенскиин саг зуурын правительствын шпионууд город соогуур бэдэржэ байхадань, нүхэр Сталин болбол Владимир Ильич Лениниие аюулгүй газарта — Разлив станци шадар нүүлгэхэ ябадалые эмхидхэһэн байгаа. Энэ газартань мүнөө Ленинэй нэрэмжэтэ ехэ парк — заповедник бии болгогдожо, музейн филиал байгуулагдаа.

Владимир Ильич Разлив станциһаа Петроградта октябриин 20-до бусажа ерээд, Сердобольная улицадахи гэрнүүдэй нэгэндэ байрлажа, хүдэлмэришэн ба таряашанай зэбсэгтэ восстаниие толгойлон хүтэлбэрилхын тулада уданшьегүй тэндэһээ Смольнодо нүүжэ ерэһэн байгаа.

Смольный урдамнай байна! Харагшад тэрэнэй нэгэ комнато соонь ехэ удаанаар зогсонод, тэндэһээ агууехэ вождьнор Ленин, Сталин болбол помещигүүд ба капиталистнуудай засагые унагаахын түлөө арадай тэмсэлые хүтэлбэрилһэн байгаа.

Владимир Ильич хадаа питерскэ хүдэлмэришэдэй саг үргэлжын айлшаниинь болодог байгаа. Кировскэ, Трубочна, Мартиин нэрэмжэтэ, «Большевик» ба бусад олон заводуудаар Ленинэй ябадаг байһыень мраморна мемориальна досканууд мүнхэлөө.

Агууехэ Ленин «Мүрысөө яажа эмхидхэхэб» гэһэн статья бэшээ һэн. Ильичын заабаринуудые дахажа, ленинградецууд социалистическэ мүрысөөнэй үүсхэгшэд болоо. «Красный выборжец» гэжэ завод дээрэ 21 жэлэй саада тээ Советскэ Союз дотор түрүүшынхеэ социалистическэ мүрысөөнэй договор баталагдаһан байна. Тэрэ сагһаа хойшо Ленинэй городой ажалшад мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ хэлбэрэшэгүйгөөр жагсан ябанад. Тэдэнэр дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй түсэбые дүрбэн жэлдэ дүүргэхын түлөө бүгэдэарадай тэмсэлые үүсхээ.

Ленинэй город түрүү техническэ культурын эрхим жэшээнүүдые харуулна. Тэрэнэй предприятинуудай хэжэ гаргаһан юумэнүүдынь ороной эгээн олон янзын районуудта эльгээгдэнэ. Гансахан нёдондо жэлдэ Ленинградай промышленность болбол мянгаһаа дээшэ шэнэ маркын машинанууд, зэмсэг хэрэгсэлнүүд ба агрегадууд гэхэ мэтые хэжэ гаргаһан байна. Өөһэдынгөө революционно ёһо заншалнуудта үнэн сэхэ ленинградецууд дэлхэй дээрэ түрүүшын коммунистическэ общество байгуулагшадай түрүү зэргэдэ жагсан ябана.

С. Тиунов.

XVI ОБЛАСТНОЙ ПАРТКОНФЕРЕНЦИИН ШИИДХЭБЭРИ —МАНАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ДАЙШАЛХЫ ПРОГРАММА МҮН

★ ★ ★

Идеологическа хүдэлмэриие шангадхаха

Һаяхан Улан-Удын Городской районой партийна эдэбхитэдэй суглаан болоо.

Суглаан дээрэ XVI областной партийна конференциин дүнгүүд тухай элидхэл нүхэр **С. М. Иванов** хэһэн байна. Элидхэл тушаа хамта 13 хүн үгэ хэлээ. Тэдэнэр болбол областной партийна конференциин шиидхэбэринүүдые большевистскээр дүүргэхэ хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлээ. Тиихэ зуураа үгэ хэлэгшэд Городской районой предприятинуудай ба эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ байһан хүтэгдалнуудые элирүүлһэн, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна.

Суглаан дээрэ идеологическа хүдэлмэриин асуудалнуудта нилээд ехэ анхарал хандуулагдаба. Үгэ хэлэһэн нүхэр **Кузичев** партийна пропагандын айхабтар ехэ удхашанартай байһаниие тэмдэглээ. Партийна пропагандын һайнаар табигдаагүй һаа, партийна, советскэ ба ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй идейна ургалтые хангагүй һаа, ажал хүдэлмэри хангалтагүй байха гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Харин тиихэдэ, зарим нэгэн хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ ёһотой анхарал табидаггүй, теоретическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэ талаар байха юм. Хүдэлмэриһөө хаюулагдаһан Антонюк, Бибичков, Тарасенко гэһэ мэтэд партийна һуралсалда хабаададаггүй, марксистско-ленинскэ теори шудалдаггүй һэн. Энээнэй өсэстэ тэдэнэр идейна талаар гээгдэһэн, ажал хүдэлмэриие һайнаар ябуулха аргагүй болоһон, коммунистын нэрэдэ таарахагүй ябадалнуудые гаргаһан байна гэжэ нүхэр Кузичев хэлээ. Мүн нүхэд Таряшинов, Боянова ба бусад зарим хүдэлмэрилэгшэд марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ һуралсахаяа болёод байна. Областной партийна конференци партийна гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха, өөһэдөө марксистско-ленинскэ теориие шудалагшадта туһаламжа хүргэхэ, тэдэнэрэй хойноһоо хиналта табиха гэһэн шиидхэбэри гаргаа. Энээниие партийна эхин организаци бүхэн дүүргэхэ ёһотой.

Советскэ идеологиин сэбэр байхын түлөө тэмсэлые үргэлжэлүүлжэ, буржуазно-националистическэ хазагайралтануудай үлэгдэлнүүдые эрид усадхаха шухала байһаниие нүхэр **Ким** тэмдэглэбэ. Зарим хүдэлмэрилэгшэд, жэшээлхэдэ, Аксенов, Залкинд гэгшэд, алдуу хэһэн байбашье, тэрэнээ сэхэ мэдэрхэгүй гэжэ оролдоһон, шүүмжэлэлые хабшахаар һэдэһэн байна. Тэдэнэр алдуугаа үнэн сэхээр заһаха гэжэ хүсэд оролдоногүй гэжэ тэрэ хэлээ.

Үгэ хэлэһэн нүхэр **Цыремпилон** идеологическа хүдэлмэриие саашадань шангадхаха зорилгонууд дээрэ тогтобо. Городской район дотор идеологическа фронтын гол организацинууд байдаг. Тиимэһээ манай районой партийна организацинуудай хүдэлмэриин шухала асуудал хадаа идеологическа хүдэлмэриие шангадхаха хэрэг мүн болоно гэжэ нүхэр Цыремпилон хэлээ. Тэрэ хадаа уранзохёолшодой Союзай, композиторнуудай Союзай, культурын институдай, Бурмонгизай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые элирүүлээ. Уранзохёолшодой Союз ажалшадые дунда хүдэлмэри багаар ябуулна, хүн зониие советскэ уранзохёолшодой зохёолнуудтай танилсуулнагүй. Энэ Союз хадаа залуу уранзохёолшодто һулаар туһална, тэдэниие хүмүүжүүлгэдэ ёһотой анхарал табинагүй.

Областной партийна конференци дээрэ культурын институдай хүдэлмэри ехээр шүүмжэлэгдэһэн гэжэ нүхэр Цыремпилон хэлэбэ. Энэ институт хүдэлмэрээ һайжаруулха хэмжээнүүдые муугаар абана, эдэбхитэниие хабаадуулнагүй. Хэлэнэй тухай асуудал абаад үзэхэдэ, научна терминүүдые зүбөөр оршуулха талаар институдай зүгһөө юушье хэгдэнэгүй. Энээнһээ боложо научна терминүүд ондо ондоогоор оршуулагдадаг, оршуулгын шанар доодо хэмжээндэ байдаг гэшэ.

Бурмонгиз хадаа кадрнуудые шэлэн олохо хэрэгтэ большевистскэ принцип сахинагүй. Урдань алдуу хэһэн, хүн зоной дунда хүндэгүй болоһон хүнүүд эндэ харюусалгатай хүдэлмэринүүдтэ хабаадуулагдана гэжэ нүхэр Цыремпилон шүүмжэлээ. Бурмонгизай директор Мужанов энэ талаар шухала хэмжээ абаха ёһотой.

Партиин Городской райком болбол эдэ эмхи зургаануудай эхин парторганизацинуудай хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр хаража үзэхэ зэргэтэй гэжэ нүхэр Цыремпилон хэлэбэ.

Суглаан дээрэ нүхэд **Моссорова** ба **Борисов** үгэ хэлэжэ, районой зарим промышленна предприятинуудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлээ. Районой предприятинууд продукци гаргаха квартальна түсэбөө 100,8% дүүргээ. Гэбэшье, хэдэн предприятинууд даалгабаряа бэелүүлдэггүй байна. Жэшээлхэдэ, пивын завод дүрбэн жэлэй турша соо түсэбөө дүүргэнэгүй гэжэ нүхэр Моссорова хэлээ. Зарим партийна организацинууд өөһэдынгөө предприятинуудай хүдэлмэриие шэнжэлдэггүй байна. Харин тиихэдэ предприятинуудынь графиггүйгөөр, тэгшэ бэшээр хүдэлмэрилдэг байха юм. Нүхэр Моссорова БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи промкооперациин управлениие эрид шүүмжэлээ. Тус управлени гээгдэдэг артельнүүдтээ туһаламжа хүргэдэггүй, ажал хүдэлмэриинь һайжаруулха хэмжээ абадаггүй байна.

—Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн,—гэжэ нүхэр Моссорова хэлээ,—городой предприятинуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые булянь үшөө хабаадуулнагүй. Зарим ушарта социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнэй байна. Парторганизацинуудай зорилго хадаа администрациин хүдэлмэриин хойноһоо хиналта шангадхаха, социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр эмхидхэжэ ябадал болоно.

Нүхэр Борисов болбол промышленна предприятинуудай хүдэлмэриин шанарай показательнуудта анхаралаа ехээр хандуулха болоно хэрэгтэй гэжэ тэмдэглээ. Нютагай ба кооперативна промышленностиин предприятинууд түсэбһөө гадуур мүнгэ суглуулха, продукциин өөрын үные доошолуулха, шанарынь һайжаруулха талаар хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Эдэ дутагдалнуудые ойрын сагта усадхахые областной партийна конференциин тогтоол эриинэ гэжэ нүхэр Борисов хэлээ.

Нүхэр **Таряшинов** гэр байрын барилга тухай асуудал дээрэ тогтобо. Тэрэ хадаа коммунальна ажахын предприятинуудай, мүн зарим эмхи зургаануудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые шүүмжэлһэн байна. Байрын гэрнүүдые барилгада табигдаһан мүнгэн зөөрие зарим предприятинууд хүсэдөөр ашаглангагүй. Саашадаа коммунальна ажахын предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха, гэр байра барилгада предприятинуудай үүсхэл дээшэлүүлхэ, индивидуальна барилгада шухала анхарал хандуулха хэрэгтэй гэжэ нүхэр Таряшинов хэлээ.

ВЛКСМ-эй Городской райкомой секретарь нүхэр **Раитин** болбол комсомольско организацинуудые партийна органуудай зүгһөө хүтэлбэрилгые һайжаруулха шухала гэжэ тэмдэглэбэ. Зарим партийна организацинууд комсомольско организацинуудай хүдэлмэриие хүтэлбэрилнэгүй, секретарьнуудайнь тоосоое дууланагүй гэжэ нүхэр Раитин шүүмжэлээ.

Нүхэр **Чагирев** ба **Каравкин** гэгшэд залуушуулые физическээр хүмүүжүүлгын, спорт хүгжөөлгын асуудалнууд дээрэ тогтоо.

Суглаанай дүүргэлтэ дээрэ нүхэр С. М. Иванов асуудалнуудта харюу үгэһэн байна. Удаань тус суглаан нэгэн һаналаар резолюци абажа, XVI областной партийна конференциин табиһан зорилгонуудые бүримүһэн дэмжэһэн ба тэдэниие большевистскээр бэелүүлхыень районой коммунистнуудые уряалһан байна.

★ ★

Парти доторой хүдэлмэридэ ехээр анхаралаа табиха

СОСНОВО-ОЗЕРСК. (Телефоноор абтаба). Апрелиин 17-до ВКП(б)-гэй Ярууны айкомой партийна кабинет соо аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан болобо. Суглаанда колхозууд, предприятинууд ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна эхин организацинуудай секретарьнар хабаадалсаба. Суглаан болбол политическэ үндэр хэмжээндэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгын үндэһэн һуури дээрэ үнгэрөө.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Семенов XVI областной партийна конференциин дүн тухай элидхэл хэбэ. Элидхэлшэ хадаа үнгэрһэн хоёр конференциинүүдэй хоорондо ажахын ба культурын талаар туйлагдаһан амжалтануудай тухай тогтожо хэлэхэ зуураа конференци дээрэ тэмдэглэгдэһэн дутуу дунданууд тухай, республикын партийна организациин урда табигдаһан зорилгонууд тухай хэлэбэ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд өөһэдынгөө колхозуудай, предприятинуудай, МТС-эй ба эмхи зургаануудай хүдэлмэриие саашадань бури һайжаруулха тушаа шухала һанамжануудые оруулхатаяа хамта аймагай партийна, советскэ ба ажахын организацинуудай хүтэлбэридэ байгаа дутуу дунданууды элирүүлэн, большевистскээр шүүмжэлээд ба өөрыгөө шүүмжэлэлые үргэнөөр дэлгэрүүлбэ. Хамта 16 коммунистнууд үгэ хэлээ.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Гончиков ВКП(б)-гэй айкомой хүдэлмэриин дутуу дунданууды эрид шангаар шүүмжэлһэн байна. Айком хадаа партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилдэг, тэдэндэ бодото туһаламжа үзүүлдэггүй ба айкомой инструкторнууд болон айкомой бусад хүдэлмэрилэгшэд колхозуудаар үсөөн ябадаг байна гэжэ нүхэр Гончиков хэлээ.

Үхэрэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Кузнецов Эгэтын МТС-эй 1949 ондо хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэн тухайнь, колхозтой баталһан договороо тэрэнэй гүйсэдхөөгүй байһаниие тэмдэглэбэ. Энээнһээ боложо мүнөө жэлэй хабарай тарилгые үнгэргэлгэдэ ехэ бэрхэшээл ушаруулагдаһан байна. Гадна, малажалые хүгжөөлгын түсэб хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Удаалуулан Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Базарон аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай хүдэлмэриин дутуу дунданууды элирүүлэн зааба.

Аймагай үрһэнэй лабораториие даагша нүхэр Раднаев хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ үрһэнэй шанар хангалтагүй байһан тухай хэлээ. Илангаяа Үльдиргын сомоной Ленинэй, Молотовой, Кировэй болон Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай хааһан үрһэн тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй байха юм.

— Яруунын загаһанай завод энэ онойнгоо нэгэдэхи кварталай загаһа барилгын түсэбые миил 62 процент дүүргээ. Загаһа барилгын хүдэлмэридэ ябажа байгаа колхознигуудые гэдэргэнь абаашагдаг байһан дээрэһээнь кварталай түсэб дүүргэгдээгүй байна. Энэ ябадалда айком ба аймгүйсэдком туһалнагүй, — гэжэ заводой директор нүхэр Банщиков хэлээ.

Тэрэшэлэн парти доторой хүдэлмэриин һула байһан тухай болон политическэ хүдэлмэриин сезоноор ябуулагдадаг байһаниие үгэ хэлэгшэд шүүмжэлээ.

Байгша апрелиин 25 хүрэтэр аймагай бүхы партийна эхин организацинуудта суглаануудые үнгэргэжэ, тэндэ саашадаа хэхэ хүдэлмэри тухай тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалха гэжэ тус суглаан өөрынгөө шиидхэбэри дотор хараалба.

А. Баяндуев.

Областной партконференциин материалнуудтай танилсуулна

Һаяхан Хэжэнгын аймагай Дунда-Худанай хүсэдбэшэ дунда һургуулиин багша нүхэр Бато Мархюсаевич Мархосаев, XVI областной партконференци дээрэ хэһэн ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр Кудрявцевай тоосоото элидхэлтэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудые ба энэ колхоздо хүдэлжэ байгаа трактористнуудые танилсуулба.

Нүхэр Мархосаев XV партийна конференциһээ хойшо XVI партконференци болотор манай бурят-монгол арад коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, манай агууехэ инаг вождь Сталинай ударидалгаар ямар ехэ амжалтануудые туйлаһые хэлэжэ үгэбэ. Тиихэ зуураа манай аймаг ба манай колхоз ямар амжалтатайгаар XVI партконференциие угтаһаниие хөөрэжэ үгэбэ.

Тэрээнһээ сааша мүнөө эхилжэ байгаа хабарай тарилгые эрхим шанартайгаар, агротехническэ ёһо гуримаар хэжэ дүүргэхые уряалба.

Ц. Жанчиков.

★

Партийно-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха

Байгша оной апрелиин 15-д Хэжэнгын аймагай центртэ партийна эдэбхитэдэй суглаан болобо. Тус суглаанда аймагай партийн эхин организацинуудһаа 95 эдэб хитэд-коммунистнууд ерэһэн байна.

XVI областной партийна конференциин дүнгүүд тухай ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр А. Сахьянов дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ. Нүхэр Сахьянов конференциин дүн тухай хэлэхэтээ хамта аймагай партийна организацинуудай мүн эмхи зургаанууд ба колхозуудай хүдэлмэриин дутуу дунданууды элирүүлһэн байха юм.

Партийно-политическэ хүдэлмэриин үшөө хангалтагүйгөөр табигдаһан дээрэһээ аймагай зарим колхозуудта малай үбэлжэлгын хангалтагүйгөөр үнгэргэглэжэ, мүн хабарай тарилгада бэлэдхэлэй һулаар ябуулагдажа байһан тухай элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Жэшээлхэдэ, «Комсомол» (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Тугутов), «Зургаанай Зам» (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Шагдаров) Энгельсын нэрэмжэтэ (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Дамдинов) колхозуудта малай үбэлжэлгэ илангаяа муу. Мүн «Коминтерн» ба «Ленинэй Зам» колхозууд хабарай тарилгын бэлэдхэлые үшөө дүүргээгүй һууна. Эдэ баримтанууд хадаа дурсагдаһан колхозуудай партийна эхин организацинуудай партийно-политическэ ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һулаар эрхилдэг байһые гэршэлнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Элидхэл тушаа Хэжэнгын МТС-эй директор нүхэр Игнатьев, Хэжэнгын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Цыдендамбаев, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай главна агроном нүхэр Максимов, аймагай газетын редактор нүхэр Б. Базарон ба бусад хамта арба гаран хүн үгэ хэлэбэ.

Үгэ хэлэгшэд аймагай партийна организациин, мүн эмхи зургаануудай ба колхозуудай хүдэлмэриин горьтойхон дутуу дунданууды хурсаар шүүмжэлһэн байна.

Ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ большевистскэ хэблэлэй туйлай ехэ удхашанартай байһаниинь элит. Харин тиихэдэ газетэ тараалга зарим колхозуудта һула байна гэжэ нүхэр Б. Базарон хэлээ. Жэшээлхэдэ, Доодо-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Эрдынеев) зүбхэн 1 хэһэг «Б. М. Правда», 1 хэһэг «Б. М. Үнэн» газетэ абадаг байха юм.

Сабшалан ба бэлшээриие һайжаруулха шухала хүдэлмэриие олохон партийна эхин организацинуудай үнгэрэгшэ жэлдэ эмхидхээгүй тухай тогтохо зуураа, мүнөө жэлдэ энэ хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа партийна организацинууд шухала анхаралаа хандуулха ёһотой гэжэ нүхэр Игнатьев хэлэбэ.

Тус суглаан партийна конференциин шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэмжээнүүдые хараалһан дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаһан байна.

Трактористнуудай дунда политическэ хүдэлмэриие шангадхаха

★

Е. Холбоев, ВКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй айкомой секретарь.

★ ★

Бурят-Монголой XVI областной партийна конференци «хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй түсэбүүдые дүүргэлтэ ба үлүүлэн дүүргэлтэ, ургасые дээшэлүүлгэ, хүдөө ажахын бүхы культурануудай валова суглуулгые ехэ болголго хадаа газар тарялангдахи шухалын шухала зорилго мүн гэжэ тоолохо» гэһэн тогтоол гаргаа һэн.

Энэ тогтоолые бэелүүлхын тула Мухаршэбэрэй аймагай колхозно тарялашад бүхы шадалаараа тэмсэнэд.

Ороноо индустриализацилха ба хүдөө ажахые коллективизацилха сталинска политикын илаһанай ашаар манай социалистическэ тарянажал шэнэ, хүсэтэ техникээр зэбсэгжээ.

1949 ондо Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудай 129999 га тарялангай газарые зөөлэнөөр хахалха хүдэлмэриинь МТС-үүд дүүргэһэн байна. Энэ хадаа дээрэ хэлэгдэһэндэ гэршэ баримта болоно. Тракторaар хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые бүтээлгэ жэлһээ жэлдэ ургажа байһан ушар МТС-үүдэй хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые дүүргэлгэдэ гол удхашанартай болоһыень гэршэлнэ. Жэшээнь, Суулгын ба Хонхолойн МТС-эй харьяата колхозуудай тарилгын, таряа хуряалгын хүдэлмэринүүдэй 60—66 процентынь трактораар дүүргэгдэнэ. Гашейн МТС-эй колхозуудта энээнһээ нэгэ бага доогууршье һаа, зүгөөр 50 процентһээ доошо бэшэ. Мүн пар хахалалга таряа сохилго бүхыдөө МТС-эй хүнүүдээр хэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ 1949 ондо аймагай колхозууд муу бэшэ ургаса абаа. Гашейн МТС-эй харьяата колхозуудаар 1948 онойхиһоо 40 процентээр үлүү ургаса абтаба. Аймагай эхэнхи колхозуудаар ажалта үдэрнүүд дээрэ 3-һаа 6 килограмм хүрэтэр таряа ба хүдөө ажахын бэшэ продуктнууд хубаагдаһан байна.

1949 ондо аймагай механизаторска кадрнуудай зүблөөн дээрэ трактористнууд, тракторна бригаданууд, мүн комбайнернууд эрхим шанарай бригадын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ ороһон юм. Абтаһан социалистическэ уялгануудаа бэелүүлхын тула МТС-үүд ба колхозуудай партийна эхин организацинууд олонхи тракторна бригадануудта партийна ба партийно-комсомольско группануудые эмхидхэһэн байгаа. Группоргнууд ВКП(б)-гэй айкомой бюро дээрэ баталагдаһан юм. Тэдэнэр нийтэ-политическэ хүдэлмэри ба социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлбэ. «Дайшалхы хуудаһануудые»—сат бэшээр сооһэ гаргадаг ба шалгаржа гараһан трактористнуудаа показателиин болон Хүндэлэлэй доскануудаа дээрэ бэшэжэ урмашуулдаг һэн.

Хүдөөгэй ажалай үедэ трактористнуудта зүжэг наада харуулхын хажуугаар колхозоо ажахын-эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ асуудалнуудаар лекци ба элидхэлнүүдые үнгэргэһэн агитмашина эмхидхэгдэһэн байгаа. «Дайнай һүүлэй үедэ хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхэ тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска пленумэй тогтоолоор, арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб, колхозно ба совхозно нийтын ашаг шэмэтэ малажалые дээшэлүүлхэ гурбан жэлэй түсэб г. м. тухай лекци болон элидхэлнүүд хэгдээ.

МТС-эй үйлэдбэриин гол тулгуури болохо тракторна бригадануудта ВКП(б)-гэй айкомой талаһаа үдэр бүриин анхарал табигдаһанһаань һайн дүнгүүд туйлагдаа һэн. Жираковай тракторна бригада (Гашейн МТС-һээ) 824 га талмай дээрэһээ га бүриин 14,2 центнер шэниисэ, 495 гектарһаа га бүриин 1771 килограмм ба 336 га газарһаа га бүриин 19 центнер 10 килограмм шэниисэ хуряаһан байна. Иимэ жэшээнүүд яһала олон.

Большевигүүдэй парти ба советскэ правительство хүдөө ажахыдахи шухала зорилгонуудай нэгэн болгожо хүдөө ажахын культурануудай ургасые али болохоор дээшэлүүлхэ зорилго табина. Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэдэ тон ехэ удхашанартай энэ зорилгые бэелүүлгэдэ МТС-үүд гол үүргэ эзэлхэ ёһотой.

Социалистическэ тарянажалые эрхилэгшэд хадаа мүнөө хүдөө ажахын хүдэлмэриин эгээ харюусалгата үеын—хабарай тарилгын урдахана байна.

Мүнөө жэлэй апрелиин 5-да үнгэрһэн аймагай механизаторска кадрнуудай—трактористнууд, тракторна бригадануудай бригадирнууд, механигууд, «Эрдэм» совхозой ба МТС-үүдэй директорнүүдэй зүблөөн дээрэ 1949 оной дүнгүүд ба 1950 ондо механизаторска кадрнуудай урдахи зорилго тухай хэлсээд, үндэр ургаса хуряаха дээшэлүүлһэн уялгануудые абаба.

Жэшээлхэдэ, республиканска социалистическэ мүрысөө үүсхэгшэ коммунист нүхэр Горюновой тракторна бригада (Хонхолойн МТС-һээ) 500 га талмайһаа га бүриин 20 центнер, мүн 40 гектарһаа га бүриин 30 центнер ургаса хуряаха уялга абаа. Коммунист Ивановай бригада (Гашейн МТС-һээ) трактор бүреэр 500 га газар элдүүрилхэ, 40 центнер горючиие арбилха, хахалалгын өөрын сэнгые 2 түхэригөөр доошолуулха ба 250 га талмай дээрэһээ га бүриин 150 пүүд ба бэшэ талмайнуудһаа 17 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха уялгануудые абаа.

«Идеологическа асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолнуудые саашадань бэелүүлһэнэй үндэһэн дээрэ агитационно-массова ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ хэмжээе дээшэлүүлжэ, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгые бүхы хэмжээгээр шангадхаха ба ажахын болон культурна байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ ажалшадые эмхидхэн элсүүлгэдэ энэ хүдэлмэриие зорюулха»—гэжэ XVI областной партконференциин шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Тиин өөһэдынгөө эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэреэр аймагай механизаторнуудай эдэ уялгануудаа дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэлгые хангаха гээшэ аймагай партийна организацинуудай гол зорилго болоно. Трактористнуудай дунда үдэрбүриин нийтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхын тула партийна ба партийно-комсомольско группанууд тракторна бригадануудаар эмхидхэгдэбэ. Группоргнууд ВКП(б)-гэй айкомой бюро дээрэ баталагдаа. Жэшээнь группорг нүхэр Горюнов бюро дээрэ баталагдахадаа манай бригада хабарай тарилга дээрэ политическэ хүдэлмэри хэхээр бэлэмди, агитационно хүдэлмэриин түсэб эстэёохойбди гэбэ. Трактористнууд «Номгон Дон», «Алтан одоной кавалер» «Туг баригшад» г. м. уранһайханай зохёолнуудһаа бүридэһэн библиотекээр хангагданхай, тракторна вагончигуудта радиоприемник тодхогдоотой. Мүн агитаторнууд ба «Дайшалхы хуудаһануудай» редакторнуудые олонхойбди гэбэ.

Трактористнуудта уншагдаха лекци болон элидхэлнүүд ВКП(б)-гэй айкомоор бэлэдхэгдэнэ. Комсомольско ба профсоюзна организацинууд тракторна бригадануудта зүжэг наада харуулха болобо. ВКП(б)-гэй айкомой пропагандистын хүтэлбэри доро агитмашина эмхидхэгдээ. Декада бүриин дүнгүүдые шалгажа үзөөд, түрүү тракторна бригадада дамжуулгын Улаан туг барюулагдахаар хараалагдаба.

Түнхэнэй аймагай «17 партсъезд» колхозой ОТФ-е даагша Садыева Захи областной партийна конференцидэ делегадаар ерэһэн байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг фермэ 1949 ондо хонин үдэ барилхэ ба нооһо хайшалха түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэһэн байгаа. Байгша ондо тус фермын коллектив абаһан түлнүүдээ нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ гэһэн уялга абанхай.

М. Минеевэй фото.

...ерентий Горюновой харюу

...ндэр ургасын түлөө иигэжэ тэмсэнэбди

(Манай хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө)

«Газартаряалангай үндэр культурын бригада» ...н нэрэззэргэ олохын түлөө социалистическэ му... ...өө ургэлжэлүүлхэ, таряанажалай ба тракторна ...галануудай бригадирнуудай республиканска ...лдөө үнгэргэхэ тухай манай бригадын нээмэл ...гэй республиканска газетэнүүдтэ толилогдоһо... ...һүүлээр намда нютаг бүриһөө олон тоото бэ... ...түд ерэнэ. Бэшэг эльгээһэн бригадирнууд ба тракторнистнууд нёдондо жэлдэ манай бригадын ямараар хүдэлмэрилһэн, 1950 ондо үндэр ургаса хуряахын түлөө ямараар тэмсэжэ байһан тухайгаа хөөрэжэ үгэхые хүсэнэд.

Тиимэһээ республиканска газетэнүүдээр дамжуулан, өөрынгөө бригадын хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэхэмни.

* * *

...1949 ондо Иволгын МТС-эй ...гадир Иннокентий Калё... ...гэгшын үүсхэлээр дэлгэр... ...социалистическэ мүры... ...дэ манай бригада эдэбхи... ...ээр оролсоод, «Газартаряа... ...тай үндэр культурын брига...» гэһэн нэрэзэргэ олохын ...өө шанга тэмсэл хээ һэн. ...ондо бригадамнай 4 трак...тай байгаа. Тэдэмнай 1933 ...1935 онуудта бүтээн гаргаг...һан хуушан машинанууд ...башье, һаадгүйгөөр хүдэл...рилөө. Хамтадаа зөөлэн ха...лалгада оруулхада 3277 гек...р газар элдүүрилэгдэһэн ...а юм. Тиихэ зуураа, трак...рна хүдэлмэринүүдэй жэлэй ...бые 128 процент дүүргэһэн, ...91 килограмм нефтепродукт...үдые алмаһан байгаабди.

Трактор болон прицепной ...шинануудые һаадгүйгөөр ...улхын тулада манай брига...да хүдэлмэридөө эзэн бу...р хандаха ябадал усадхаг... һэн. Энэ хадаа бригадын ...үүдэй жаяг заршамые һай...руулгада туһалхаһаа гадна, ...н бүхэниие хүдэлмэридөө ...лдосотойгоор хандадаг ...лгоо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай брига... тушаажа абаһан талмайн... гектар бүриһөө 12,6 цент...р ургаса хуряаха уялга абаа ...н. Энэ уялгаяа бэелүүлхын ...лөө хабарай полевой хүдэл...ринүүдэй түрүүшын үдэрһөө ...лаад тэмсээбди. Түсэбэй ...оор 800 гектарта эртын бор...йлго хэгдэхэ байгаа. Трак...ристнууд Емельян Иванов, ...рия Рычкова гэгшэдэй үүс...лээр тракторнуудтаа нэмэлтэ ...рнойнуудые шаггагалжа ...3 гектар борнойлһон гү, ...н түсэбөө 194 процент ...үргэһэн байнабди. Мүн куль...ваци хэхэ түсэбнай үлүүлэн ...үргэгдээ һэн.

Хабарай тарилга 15 хоног ...о үнгэргэгдөө бэлэй. Газар ...лдүүрилгын шанар һайн бай...а. Түрүүшээр залуу тракто...ист Модин газарые хахалаг...ха хэмжээгээрынь гүнзэ...гөөр хахалдаггүй һэн. ...ихадань, бригадын гэшүүдэй ...үйлэдбэриин суглаа хэжэ трак...рист Модиндо тэрэ газарыень ...ахяад хахалуулаа һэмди. Тэ...рэнһээ хойшо агротехникын ...заһабаринуудые эбдэхэ ябадал ...гдахаа болёо һэн.

Үдэрэй турша соо трактористнуудай хэһэн хүдэлмэриин шанарые хэдэн удаа өөрөө шалгадагби. Халаанай хүдэлмэринүүдэй дүүрэмсээр участогуудые тушаажа абадаг заншалтайб. Хабарай полевой хүдэлмэринүүдые имагтал эрхим шанартайгаар үнгэргэһэнэй ашаар, манай бригада нёдондо 711 гектарһаа дунда зэргээр га бүриин 13 центнер 30 килограмм ургаса, тиихэдэ 205 гектарһаа га бүриин 20 центнер шэниисэ хуряагаа. Условно трактор бүреэр зөөлэн хахалалгада оруулхада 516 гектар газар элдүүрилэгдэһэн байна.

Полевой хүдэлмэринүүдэй дүүрэхэдэ тракторнууднай муудаагүй байжа, үбэлдөө имагтал текущи заһабарилгада ороһон байха юм. Ушарынь — трактор болон прицепной машинануудай хойноһоо техническэ харууһа хэхэ гурим нарин нигтаар сахигдаһан байгаа. Мүнөө жэлдэ абааша уялгаяа нёдондонойхи шэнги амжалтатайгаар дүүргэхэ аргатайбди. 57 гектарта олон жэлэй ногоон таригдаһан, 733 гектар пар хахалагдаһан байна. Бүхы пар дээрэ культиваци хэгдэһэн, 611 гектарынь хоёрлогдоһон байха юм. Тэрэшэлэн 187 гектар намарай пар хахалагдаһан байгаа. Тиимэһээ эхэнхи тарилгаяа һайнаар элдүүрилэгдэһэн газар дээрэ хэхэ болонобди. Бригадын гэшүүд заһабарилгаяа дүүргэһэн дары, даажа абаһан участогууд дээрэ агротехническэ хэмжээябуулгануудые үнгэргэжэ эхилһэн байна.

Мүнөө пар ба намарай пар борнойлжо байнабди. Энэ хүдэлмэри 3—5 хоног соо дүүргэгдэхэ. Колхозой түрүүлэгшэ Иванов, таряанажалай бригадын бригадир Архипов бидэнэртэ һайнаар туһалдаг. Таряанажалай бригада манай бригадада туһалбариин һайн хүдэлмэрилэгшэдые эльгээгээ.

Бригадымнай тракторнистнууд ажалдаа дуратайгаар, үнэн сэхээр хандадаг хүнүүд юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ тракторай рульда түрүүшынхеэ һууһан Илья Антонов һайн жэшээ харуулһан байна. Мүн Фёдор Соколов түрүү трактористнуудаймнай нэгэниинь юм. Тэрэшэлэн бригадын тоо бүридхэгшэ Бурдуковский, повар Козлова гэгшэдэй оролдосотой хүдэлмэриие тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Дурсагдагша нүхэр Бурдуковский гансал тоо бүридхэлые нарин нигтаар хэһээрээ хизаарладаггүй, харин тракторнистнуудай хүдэлмэридэ али болохоор туһалдаг, үнэтэ үүсхэл гаргадаг байна. Тэрэнэй дурадхалаар газар хахалхын урда тээ загон татагдадаг болонхой. Энэ хадаа нёдондо үдэр соо тракторай бүтээсые 1 гектар хүрэтэр дээшэлүүлхэ, га бүриие хахалхадаа 1,5 килограмм горючи алмаха арга олгоо.

Үдэр соо хэһэн хүдэлмэримнай дүн үйлэдбэриин суглаанууд дээрэ табигдадаг. Партийна ба профсоюзна организаци уялгануудаймнай дүүргэлтые 10 хоног бүри шалгадаг байна.

Бригадын гэшүүд үдэрэй гуримые шангаар сахидаг заншалтай. Тракторнистнууд зэлжээгээр эдеэлжэ, машинануудаа байлгадаггүй юм. Мүн тракторнууднай һүниндөө хүдэлмэрилдэг.

Тоһодохын тулада, тракторнуудые хооһоор ябуулхагүйн тулада тоһодохо хэрэгсэлнүүдые шэрэдэг тусгаар мори тэргэтэйбди. Тоһодохо хэрэгсэлнүүд сэбэр хайрсаг соо хаалгатай ябадаг.

Тракторнистнууднай һайнаар заһабарилагдаһан хоёр вагончигууд соо байдаг һэн. Мүнөө жэлдэ гурбадахи байра барлигдаа. Тэрээн соо душ түхеэрэгдэнхэй. Тракторист бүхэн өөрын оротой, сэбэр дэбисхэртэй юм. Бригададамнай гармошка, шатар, даам, библиотекэ болон бусад культурна хэрэгсэлнүүд бии. МТС-най 10 хоног бүри номуудыемнай һэлгэжэ байдаг. Газетэнүүд болон журналнуудые захинхайбди.

Бригадын гэшүүд мүнөө жэлдэ хүдэлмэреэ часай графигаар ябуулха гэжэ шиидэнхэй. Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһамнай лабтай.

ТЕРЕНТИЙ ГОРЮНОВ, Хонхолойн МТС-эй № 8 тракторна бригадын бригадир.

Манай календарь

И. П. КУЛИБИН

(Түрэһэнһээнь хойто 215 жэлэй ойдо)

Гайхамшагта механик, конструктор ба ухаалан зохёогшо Иван Петрович Кулибин (1735—1818) болбол ородой техникын элитэ ехэ новаторнуудай нэгэниинь байгаа.

Кулибин болбол бүри бага наһатай байхадаа уһаар эрьелдэдэг мөөринүүдэй, бишыхан корабльнуудай, шлюзнүүдэй модельнүүдые уран бэрхээр хэдэг байгаа.

Уданшьегүй өөрынгөө түрэһэн Нижний-Новгород дотор суугай часовщик болобо. Тэрэ хадаа тэндэхи баян купецэй захилаар урданьүзэгдөө дуулдаагүй гайхамшагта алтан часы ухаалан дархалба. Тэрэнь хэмжээгээрээ нугаһанай үндэгэнһөө арай ехэхэн аад, айхабтар орёо нарин механизмтай байжа, саг заахаһаа гадна, час, хахад час, арбан таба минута бүхэндэ дуугардаг, гимн ба церковно аялга татадаг байба. Тиин энэ «үндэгэн» соо туйлай бишыхан автоматическа театр баһтаһан байха юм. Гадна Кулибин телескоп, микроскоп ба дурамбай ухаалан зохёогоо.

Часы ба оптическа приборнуудынь II Екатерина императрицада эльгээгдээд, һүүлээрнь Кулибин Петербург дуудагдажа, наукануудай Академиин мастерскойе даагшаар томилогдобо.

И. П. Кулибинай хүтэлбэреэр мастерской болбол өөдэб туршалгануудые хэхэ, температура ба агаарай даралтые хэмжэхэ, астрономическа ба микроскопическа ажаглалтануудые хэхэ тон олон янзын ба точно инструментнүүдые айхабтар уран наринаар бүтээһэн байна. Кулибин болбол модон ба түмэр хүүргэнүүдэй проектнүүдые, уһанай урадхалые үгсэн ябаха «Водоход» гэжэ судна, шэнэ конструкциин сеялкэ ба бусад гайхамшагта зүйлнүүдые ухаалан бүтээһэн юм.

Советскэ арад болбол ородой техникын хүгжэлтэдэ бүхы наһаяа ба оюун бэлигээ зорюулһан элитэ ехэ новатор И. П. Кулибинай дурасхаалые туйлай ехэ хүндэлэлтэйгөөр ёһолно.

Модо урадхуулгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ

Модо бэлэдхэлгын 1949—50 онуудай намар-үбэлэй сезон соо манай республикын леспромхозуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, колхознигууд-сезоннигууд үнэн сэхээр ажаллан Эхэ орондоо модо элбэг ехээр бэлэдхэбэ.

Гол мүрэнүүдэй мүльһэн хайлажа уһанай урдахань тон ойргобо. Тиимэһээ, «Бурмонголлес» трестын предприятинуудай хүдэлмэришэдэй ба колхознигууд-сезоннигуудай урда бэлэдхэһэн модонуудаа уһаар урадхуулан, оронойнгоо барилганuудта хүргэхэ харюусалгатай зорилго табигдаба. Модо урадхуулга дээрэ хүдэлмэрилхэ хүн бүхэн үбэлдөө хүшэ хүлһөө гаргажа бэлэдхэһэн модонойнгоо нэгэшье бревно гээнгүйгөөр хэрэгтэй газартань хүргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилхэ ёһотой.

«Бурмонголлес» трестын энэ жэлэй модо урадхуулгын хэмжээнь нёдондо жэлэйхиһээ нилээд ехэ болонхой. Жэшээнь, уһаар урдаха модоной хэмжээ 25 процентээр, уһан сооһоо модо гаргалга хоёр дахин ургаа.

Тиимэһээ, модо уһанһаа гаргалга, тохойнуудаар хахаад байһан модонуудые тараалга ба бусад хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүд дээрэ 100 гаран элдэб янзын механизмууд ашаглагдаха байна.

Модо урадхуулгые саг болзор соонь амжалтатайгаар үнгэргэхын тула аймагуудһаа ерэһэн сезоннигууд-колхознигуудые гэр байраар ба бусад хэрэгсэлнүүдээр дүүрэнээр хангаха ябадал урадхуулгын конторонуудай, участогуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө эригдэнэ.

Тиихэдэ 1950 ондо модо урадхуулгые үнгэргэхэ тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй байгша оной мартын 17-ной тогтоолой ёһоор, республикын аймагуудһаа сезоннигууд модо урадхуулгада олоороо ерэхэ байна.

Кабанскын аймгүйсэдком тус тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ зохихо анхарал оролдолгоо саг соонь хандуулһан дээрэһээ, Итанцын леспромхоздо 100 гаран сезонно хүдэлмэришэдые эльгээгээд байна. Итанцинска леспромхоз тус аймагай партийна ба советскэ органуудай халуун туһаламжаар модо урадхалгаяа саг соонь гүйсэд дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой болобо. Мүн Яруунын, Бичурын ба Байкало-Кударын аймагуудһаа ерэхэ сезонно хүдэлмэришэд леспромхозуудтаа гүйсэд тооной ерээд, хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Гэбэшье, Сэлэнгын, Кяхтын ба Зэдын аймгүйсэдкомууд энэ талаар ямаршье хүдэлмэри ябуулангүй дээрэ дурсагдаһан тогтоолые эбдэжэ байна. 1949 оной навигацида Сэлэнгын аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Нимаев) 100 хүниие эльгээхэ байһан аад, миин 56 хүниие эльгээһэн байгаа. Тиин, Оронго гол дээрэхи модо урадхуулга ехээр хойшо татагдаһан байха юм.

Энэ жэлдэ Сэлэнгын аймгүйсэдком нёдондонойхидоол адляар нобшоржо эхилбэ. Апрелиин 20 болотор 100 сезоннигуудые Селенгинскэ леспромхоздо эльгээхэ байгаа. Теэд, арбаад хүниие эльгээбэ. Энэ хадаа тус аймагай партийна, советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө гүрэн турын удхашанартай шухала хэмжээ-ябуулгада — модо урадхуулгада хайша хэрэгээр хандадагые гэршэлнэ.

Ушар тиимэһээ, Сэлэнгын, мүн Зэдын ба Кяхтын аймгүйсэдкомууд һаяын үдэрнүүдтэ эдэ дутагдалнуудаа усадхан, бүхы сезонно хүдэлмэришэдөө леспромхозуудта эльгээхэ уялгатай.

1950 ондо модо урадхуулгые эмхитэйгээр үнгэрхын тула, участок бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд модо урадхуулагшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажалай эмхидхэлые зүбөөр табиха, механизмуудай хүсые дүүрэнээр ашаглаха ябадал хангаха ёһотой.

Ф. Шаляпин,
«Бурмонголлес» трестые эрхилэгшын орлогшо.

„Б.-М. Үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

Кударын промкомбинадай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд

БМАССР-эй нютагай промышленностиин Министрын орлогшо нүхэр Н. Пивоваровай манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, Кударын аймпромкомбинадай муугаар хүдэлмэрилдэг тухай «Б. М. Үнэн» газетын февралиин 14-нэй номерто бэшэгдэһэн зүйлые БМАССР-эй нютагай промышленностиин Министерство шалгажа, тон зүб байһыень тэмдэглэбэ. Тус аймагай промкомбинадай жэлэйнь баланса Министерствээр харагдажа, үнгэрэгшэ жэлдэ хүдэлмэридэнь гараһан дутуу дунданууд тухай директэдэнь заагдаһан ба промкомбинадай хүдэлмэреэ һайжаруулха бодото хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа.

Продавецнь һэлгэгдэбэ

Кыренэй сельпогой культмаг соо хүйтэн байдаг ба продавецнь худалдаа наймаа муугаар хэдэг тухай манай газетэдэ бэшэгдэһэн байгаа.

—«Культмагай продавец мэргэжэлтэй шанэ хүнөөр һэлгэгдэбэ, номуудай выставкэ эмхидхэгдэбэ, магазин заһабарилагдахань»—гэжэ Түнхэнэй аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Мальцев мэдээсэбэ.

Городууд ба тосхонуудаа болбосон гоё болгое

☆

М. ПОЛОЗОВ,
БМАССР-эй Коммунальна ажахын Министрын орлогшо.

☆ ☆

Дайнай һүүлэй үедэ советскэ ...ай ажабайдалай материальна ...культурна хэмжээе дээшэлүүл... ...үргэн ехэ программа дотор го...үүд, районой центрнүүд ба хү...рэншэдэй поселогуудые һэр...н бодхоолгодо, шэнээр барил...а ба тэдэниие болбосон гоё ...олгодо, мүн ороной гэр бай... ...фондые үргэдхэлгэдэ шухала ...ри үгтэнхэй.

...урят-Монголой городууд ба ...агай центрнүүдые болбосон ...охо түсэб 1949 ондо 102,1 ...цент дүүргэгдэһэн байна. Ган... Улан-Удэ городто 1949 оной ...а соо хамта дээрээ 6 мянган ...уу квадратна метр талмайтай ...байранууд ашаглалгада үгтөө. ...цануудта 25,3 мянган квад...а метр талмай дээрэ шулуун ...игдэһэн, 52,5 мянган модод ...өгүүд таригдаһан байна.

...ад зоной коммунальна хан...лаад һайжараа. Үнгэрэг... жэлдэ 1940 онтой сасуулбал, ...роэнерги үгэлгэ 40,7 процен... уһа үгэлгэ 98,8 процентээр ..., бани болон гостиницада ...шадые хангалга һайжараа.

...эхэ зуура манай республикын ...одууд, аймагай центрнүүд ба ...дэлмэришэнэй поселогуудые ба...гада ба болбосон болгохо хэ...тэ ехэнүүд дутуу дунданууд ... байһаар.

... квартиратай байрын гэрэй ...илгые дүүргэхэ ба Улан-Удэ ...одой ламба барилгые үргэлжэ...хэ түсэб үнгэрэгшэ жэлдэ ...оргэгдээгүй байшоо. ПВЗ, меха...рованнэ шэлэй завод, мяханай комбинат ба бусад предприятинуудта коммунальна байрын барилганууд хангалтагүйгөөр эрхилэгдээ.

Олохон предприятинуудта барилга хэхэдээ, тэрэниие болбосон болголгодо зохихо анхарал хандуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, сэмбын фабрикын хүтэлбэрилэгшэд байрын посёлок барижа байгаад, тэрэнээ болбосон болгохо хэмжээ оройдоошье абанагүй. Тиимэһээ хэдэн олон гэрнүүдынь хашаагүйгөөр, газаагуурхи барилгагүйгөөр бүтээгдэжэ байна. Модо тариха, харгы заһаха, тротуар хэхэ, улица гэрэлтүүлхэ ба бусад хүдэлмэринүүд хэгдэнэгүй.

Галуута-Нуурай шахтадахи, механизированнэ шэлэй заводтохи ба бусад зарим посёлогууд баһал иимэ байдалтай.

1949 ондо нютагай Соведүүдэй байрын фондын капитальна заһабаринуудай түсэб 7,9 процентээр дутуу дүүргэгдээ. Заһабариин шанар муу байдаг ушар олон. Зарим байрануудые заһабарилха болзор удаарууулагдадаг байха юм.

XVI Областной партийна конференци дээрэ БМАССР-эй коммунальна предприятинуудай үшөө үсөөн байһан тухай, тэдэнэй хүдэлмэриин шанарай муу байжа, ажалшадай, илангаяа хүдөөгэй ажалшадай улам ургажа байгаа эрилтые хангадаггүй тухай тэмдэглэгдэһэн байгаа. Аймагай хэдэн олон центрнүүдэй бани болон гостиницанууд муугаар хүдэлмэрилнэ. Зарим аймагуудта бариг-даһан электростанцинууд таһалдалтайгаар хүдэлмэрилдэг байха юм.

Аймагай центрнүүдые болбосон болгохо хэрэг хангалтагүй байдалтай. Городой, районой, аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд энэ хэрэгтэ предприятинуудай, ажахын организацинуудай мүнгэ зөөри ба хүсые хэрэглэдэггүй, мүн үргэн ажалшадые хабаадуулдаггүй байгаа.

Һуурин газарнуудые болбосон болгохо хэрэгтэ ба коммунальна предприятинуудай хүдэлмэридэ үзэгдэжэ байһан ехэнүүд дутуунуудые усадхаха талаар республикын коммунальна ажахын Министерство үүсхэл гаргаагүй байшоо. Мүн дээдэ органуудай зүгһөө хэдэн дахин заабаринуудай үгтэһэн байбашье, зохихо тобшолол хэгдээгүй, коммунальна байрын органуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд абтаагүй.

Манай республикын городууд, аймагай центрнүүд ба хүдэлмэришэнэй посёлогуудай коммунальна байрын барилгануудта, болбосон болголгодо, байрын фондын капитальна заһабарида 1950 ондо гүрэнэй зүгһөө тон ехэ мүнгэн зөөри һомологдоһон байна.

Мүнөө жэлдэ үерһөө хамгаалха дамбын барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ, уһанай эрье болбосон болгогдохо, городской электростанциин шадар ба механизированнэ шэлэй заводто банинууд баригдаха, нютагай Соведүүдэй, ведомствонүүдэй байрын гэрнүүд, электростанцинууд болон банинууд баригдаха байна. Мүн улицануудта шулуу дэбдихэ, тротуар хэхэ, модо тариха, электросеть үргэдхэхэ, улицануудые гэрэлтүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Гадна республикын городууд, аймагай центрнүүд ба хүдэлмэришэнэй поселогуудые болбосон болгохо, мүн бусадшье хэдэн олон хүдэлмэринүүд хэгдэхэ байна.

Коммунальна предприятинуудай байрын гэрнүүдтэ капитальна заһабари хэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой.

Эдэ хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ бүхы арга боломжонууд бии. Энээнэй тулада гүрэнһөө үгтэһэн мүнгэн зөөриие гамтайгаар, ашагтай туһатайгаар хэрэглэхэ шухала.

Гэбэшье, коммунальна байрын объектнүүдэй барилгын, байрын гэрнүүдтэ капитальна заһабари хэлгын һулаар эрхилэгдэжэ байһаниинь хоёр һарын дүнгүүд дээрэһээ элеэр харагдана. Барилганuудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри, материал бэлэдхэлгэ ба зөөлгэ ехэ удаанаар ябуулагдана, хэдэн олон барилганууд хүдэлмэриин хүсэнүүд ба транспортна хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангагдаагүй байха юм.

Коммунальна байрануудые бариха ба һуурин газарнуудые болбосон болгохын түлөө городууд, аймагай центрнүүд ба хүдэлмэришэнэй посёлогуудай хоорондо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Мүн энэ талаар бүхы арга боломжо ба резервнүүдээ хэрэглэхэ, арад зониие олоор хабаадуулха хэрэгтэй.

Город ба һуурин газар бүхэниие болбосон болгохо түсэб зохёожо, тэрээн соогоо улица, гэр, талмай, сквер бүхэндэ хэгдэхэ хүдэлмэриие тодорхойлхо шухала.

Нютагай Соведүүд ба коммунальна байрын органууд гүрэнэй һомолһон мүнгэн зөөреэр хүдэлмэринүүдые дүүргэхэһээ гадна, ведомствонүүд, ажахын организацинууд, предприятинууд ба гэрэй эзэдэй гэр байраяа, хашаа хорёогоо заһаха, болбосон болгохо хүдэлмэриие эмхидхэхэ, хинаха уялгатай.

Нютагай Соведүүдэй коммунальна байрын саг үргэлжын комиссинуудай, байрын фондые һэргээхэ ба ашаглаха хэрэгтэ туһалха комиссинуудай, модо тариха ба тэрэниие хамгаалха хэрэгтэ туһалха общественна хүдэлмэринүүдые эдэбхитэй болгохо ёһотойбди. Һуурин газарнуудые болбосон болголгодо мүн коммунальна байрын предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулгада арад зониие үргэн олоор хабаадуулха бусад аргануудые хэрэглэхэ шухала.

Гүрэнэй урьһаламжа хэрэглэжэ, ажалшадай өөһэдтөө гэр байра барилга болбол байрын фондые үргэдхэхэ ба байрын условиие һайжаруулха хэрэгтэ ехэ удхашанартай юм. Энэ урьһаламжые гүйсэдөөр, ашагтайгаар хэрэглэхэ хэрэгтэй. Нютагай Соведүүд, предприятинууд ба ведомствонүүдэй хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөө гэр барьшадта барилгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалдань бүхы хэмжээгээр туһалха, гүрэнэй урьһаламжые зүбөөр хэрэглэлгые һайнаар хинаха ёһотой.

«Парти болбол гэр байрын барилгануудые саашадань үргэдхэхэ, городууд ба тосхонуудые болбосон болгохо тухай үдэр бүри анхарал табиха, һургуулинууд, больницанууд, хүүгэдэй, коммунально-ажаһуудалай ба культурна эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха зорилго урдаа табина» гэжэ ВКП(б)-гэй Центральна Комитет һунгагшадта хандаһан хандалга соогоо тэмдэглэһэн байна.

Улан-Удэ городые шэнэдхэн барилгын ба түсэблэлгын проектые энэ жэлдэ правительство батална. Тэрэниие бэелүүлгэ манай республикын столицын түхэлые нилээд хубилгаха юм.

Проектын ёһоор байрын кварталнууд шэнэдхэн байгуулагдаха ба шэнээр баригдаха болоно. Мүн трамвайн лини табигдаха, ажахын ба бороогой уһанай канализаци, стадионууд, паркнууд, сквернүүд баригдаха, бусад шухала хүдэлмэринүүд хэгдэхэ байна.

Улан-Удэ городые шэнэдхэлгын проект хадаа советскэ арадай ажана тэниглэн байдалые һайжаруулха тухай парти ба правительствын анхарал оролдолгын толотомо гэршэ мүн.

Өөрынгөө городто дурлалга, тэрэниие шэнэдхэн байгуулха, болбосон болгохо айхабтар ехэ түсэбые бэелүүлгэдэ городой ажаһуугша бүхэнэй эдэбхитэйгээр хабаадалга парти ба правительствын анхарал оролдолгодо эрхим харюу болохо байна.

Вертенников ба бусад тухай

«Бурят-Монголой Үнэн» газетын мартын 26-най номерто «Петр Федорович тухай» фельетон толилогдоhон байгаа. Тус фельетон hоо «Заготсенын» Харланай пунктые даагша Вертенниковэй гэмтэ хэрэгүүд тухай хэлэгдэhэн юм. Гүрэнэй мүнгэн зөөрие тэрэнэй хайша хэрэгээр гаргашалдаг, түсэбтэ даабаринуудые дүүргэдэггүй, большевистскэ шүүмжэлэлые хабшадаг байhаниинь элирүүлэгдээ hэн.

«Петр Федорович тухай» фельетоной толилогдоhонhоо хойшо ниитэд сат үнгэрөө. Гэбэшье, Бичурын аймагай прокурор нүхэр Эрдынеев амандаа уhа балгаhан шэнги аниргүй hууна. Вертенниковэй хэрэгээр ямар хэмжээнүүдэй абтажа байhан тухай партийна органдо мэдээсэнэгүй. Тиихэдээ нүхэр Эрдынеев хэблэлэй сигналнуудые ямаршье hануулалгагүйгөөр мүрдэжэ үзэхэ тухай СССР-эй генеральна прокуророй заабарие эбдэнэ гээшэ.

Нүхэр Эрдынеевэй нобшоржо байтар тус фельетон тухай олон уншагшад өөhэдынгөө hанамжа эльгээгээ. Тэдэнэр Вертенниковэй аяг аашануудые буруушааха, шоо үзэхэ зуураа Вертенников шэнги хүнүүдhээ бэлэдхэлэй аппарадые сэбэрлэхэ хэрэгтэй гэнэ.

«Петр Федорович Вертенников шэнги хүнүүд үшөө бии» гэжэ Кударын аймагhаа манай уншагша бэшэнэ. Тэрэнэй нэгэниинь — бэлэдхэлэй Министерствын Кударын аймагтахи түлөөлэгшэ Кривогорницынай дали доро шэбээлhэн М. Никитин (сенобазые даагша) мүн. Үбhэ бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбые Никитин жэлhээ жэлдэ дүүргэнэгүй. Энэнь Кривогорницынай зүгhөө ямаршье шүүмжэлэлдэ абтадаггүй.

Гадна, Никитин хадаа сенобазые даагша байхынгаа хажуугаар базынгаа бухгалтер юм. Басаганиинь хамгаалшанай тушаалтай. hамганиинь тус базын уборщица. Иигэжэ Никитин болбол гүрэнэй сенобазые өөрынгөө гэр бүлэ болгожорхиhон байна.

Заготсенынхидhээ заготзерногойхид баhал холо ошоогүй. «Заготзерногой» (Кудара) директорые орлогшо Сидилкин завхоз Шульгин хоёр хамтаржа, хара хэрэгые эрхилдэг. Тэдэнэр — хамтын хэрэгые мартаhан, хара амияа хараhан уладууд. Сидилкин Шульгин хоёр гэмтэ хэрэгээ халхалхын тулада шүүмжэлэл гаргадаггүй, хүдэлмэришэдые хашадаг байна.

Мүн тэрэ аймагай «Заготскодой» пунктда гэмтэ хэрэг олон. Гүрэнэй үхэр малые алажа гаргашалhан аад, тэрэ пунктын ноёд «бүхы малнай бүрин бүтэн» гэжэ хуурмаг мэдээ хүргэдэг байна. Мүн гүрэнэй үбhэ тэжээл үрижэ худалдаhан баримтанууд бии.

Вертенников ба бусадай хараша аашанууд тухай тобшоор хэлэхэдэ иимэ. Дээрэ хэлэгдэhэн дээрэhээ ямар тобшолол хэхэ хэрэгтэйб гэхэдэ, нэгэдэхеэр—бэлэдхэлэй зарим органуудта кадрнуудые шэлэн ололго, хүмүүжүүлгэ тон доодо хэмжээндэ табигданхай. Хоёрдохёор — тэдэ органууд өөhэдынгөө хүдөөдэхи, илангаяа холын нютагуудтахи пунктнуудай хүдэлмэрие hулаар шалгадаг байна. Энэ хадаа бэлэдхэлэй пунктнуудта элдэб хулгайшад, жулигуудай шургажа орохо арга боломжо олгоно.

Бэлэдхэлэй органуудые Вертенников мэтын гэмтэ нюурнуудhаа сэбэрлэхэ тухай эрилтэ хадаа партийна ба советскэ органуудай зүгhөө дэмжэгдэхэ ёhотой. Бэлэдхэлэй органуудта үнэн сэхэ хүнүүд ажаллаха ёhотой.

Ч. НАМЖИЛОВ

ПОСТ ДЭЭРЭ

Номгон океан
Ногоон хөөhөөр мушхаран,
Дошхон hалхин
Долгиинь улам тэшхүүлнэ.
hүниин балай...
hүртэ далайн галзуурбаш,
Бүрэгэр холы
Бүргэд нюдөөр хаха зуран,
Баатар моряк
Буугаа бариад зогсонош.
Далайн саанаhаа
Дариин балаар амилан,
Арадай шуhаар
Алта бэдэрнэд зэрлигүүд.
Халдаад ерэhынь
Хадхаад далайда хаяхаар
Баатар моряк
Буугаа бариад зогсонош.
... Үүрэй туяан
Үүлы нэбтэ гэрэлтэн,
Дахуул hалхин
Даляа хуряан арнлжа,
Уhан дээгүүр
Уурал манан хөөрэнэ.
Баатар моряк
Буугаа шангаар адхаарай:
Далай номгорбош,
Саада эрьень хуушаараа!

БМАССР-эй уранзохёолшодой Союзай правленида

БМАССР-эй уранзохёолшодой Союзай правлени болбол литературна четвергнүүдые үнгэргэхэ гэжэ шиидхэhэн байгаа. Тэндэ тус Союзай гэшүүдэй ба залуу уранзохёолшодой зохёолнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

hаяхан болоhон литчетверг дээрэ Д. Жалсараев, Ц. Цыремпилов, Ч. Цыдендамбаев, Д. Батожапов гэгшэдэй бэшэhэн шэнэ дуунуудай текстнүүдые уранзохёолшод болон композиторнууд хаража үзэбэ.

Үгэ хэлэгшэд Батуев, Ямпилов, Линхобоев, Балдано, Дамдинжапов, Цыдендамбаев ба бусад дуунуудай текстнүүд эгээл саг соогоо бэшэгдэhэн байна гэжэ тэмдэглээ. Уншагдаhан 20 текстнүүдэй 10-дань хүгжэм бэшэхые композиторнуудта hайшаан дурадхагдаба.

Гадна, А. Жамсаранов ба Д. Батожапов гэгшэдэй пьесэнүүдые зүбшэн хэлсээ. Залуу драматург А. Жамсарановай (Галуута-нуурай шахта) «Социалистическэ мүрысөөн» гэhэн пьесэ хүсэд hайн болоогүй байба. Үгэ хэлэгшэд тус пьесэ удхаараа зохистойшье hаа, сюжедэйнгээ талаар дутагдалтай гэжэ заабад. Авторто туhалхын түлөө драматург А. Шадаев томилогдоо.

«Хэзээдэ бэлэнби» гэhэн хүүгэдэй пьесэ Д. Батожапов бэшээ. Тэрэнь hайн сэгнэлтэ абаа. Үгэ хэлэhэн бусад нүхэд авторай темэеэ гаргажа шадаhаниие, сюжедэйнь hонирхолтойгоор бэшэгдэhэниие тэмдэглээ.

Д. Мадасон.

Номуудые hурагшадта тараанаб

Мухаршэбэрэй аймагай Октябриин сомоной «Улаан-туяа» колхозой почтальоноор хүдэлмэрилнэб. Газетэ, журнал ба бэшэгүүдые колхознигуудта саг соонь тараанаб. Гадна, хабарай амаралта соо болоhон «хүүгэдэй номой неделидэ» эдэбхитэйгээр хабаадалсааб. Ород ба бурят хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэhэн hонин номуудые почтын отделениhээ асаржа, hургуулиин hурагшадай дунда тараанаб.

Д. Дашипылов.

Тобшо hонинууд

▲ **hаалишадай комсомольско группа.** Хэжэнгын аймагай «Коминтерн» колхозой комсомольско эхин организациин үүсхэлээр № 2 МТФ-гэй дэргэдэ hаалишадай комсомольско группа эмхидхэгдэбэ.

▲ **hурагшадай концерт.** Закаменай аймагай Санагын долоон жэлэй hургуулиин hурагшад «Улаан Далахай» колхоздо ошожо, колхознигуудта концерт харуулhан ба элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэhэн байна.

▲ **Түрэлхидэй оролдолго.** Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд — hурагшадай түрэлхид воскресник эмхидхэжэ, Суулгын долоон жэлэй hургуулида 40 кубометр түлеэ бэлдэжэ үгэбэ.

▲ **Зунай спортивна сезондо бэлэдхэл.** Кяхтын 7 жэлэй бурят hургуулиин hурагшад өөhэдынгөө хүсөөр волейбольно талмай сэбэрлэн түхеэрбэ.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

hалан гараар гаргагдаhан ном

hурагшадай үзэхэ, илангаяа эхин hургуулида үзэхэ номуудта сэхэхэн эрилтэнүүд табигдана. Номой удхань хүүгэдые коммунистическээр хүмүүжүүлгын эрилтэнүүдтэ тааруулагдаhан, ойлгосотой байха ёhотой. Мүн хүүгэдэй номой тухэлынь аятай зохид, үзэгүүдэй жэжэ томонь тааруулагдажа абтаhан, зурагуудынь уран тодо ба үнэн зүб байха зэргэтэй гэжэ советскэ педагогика заана.

Бурмонгизай 1949 ондо хэблэжэ гаргаhан К. Олзоевой «Ород хэлэн» гэжэ нэгэдэхи класста үзэхэ ном (редакторынь нүхэр М. Пиворов) энэ эрилтэнүүдтэ хэр зэргэ харюусанаб гэжэ хаража үзэе.

Тус номой материалнуудынь hургуулиин программатай таарана. Олонхи жэшээнүүд ба мэдүүлэлнүүдынь hурагшадта ойлгосотой ба hонирхолтой. Ойлгогдохогүй үгэнүүдые бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулhан тодо hонор словарь бии.

Гэбэшье, манай советскэ педагогикын зарим тон шухала эрилтэнүүдые энэ ном дүүргэжэ шаданагүй. Хабтаhанайнь зурагуудые абаад үзэе. Тэндэ харуулагдаhан хүнүүдэй сумкатай, номтой хадань hурагшад гэжэ тухайлхаар. Пионерскэ галстук гэжэ нэгэншье харагданагүй.

Саашань энэ номой хуудаhа ирахада олон зурагуудынь 7—8 наhатай хүүгэдтэ огто ойлгогдохоор бэшэ. Жэшээлбэл, 4-дэхи нюуртань малай гуя мяха зураhаниинь, тэрэнь түлеэнэй мунса шэнги болошоо. Мүн 115-дахи нюурта Таня басаган нюдэшье, хамаршье, амашьегүйгөөр зурагданхай.

Эхин hургуулида зорюулжа гаргагдаhан номуудай үзэг ба үгэ бүхэниинь тон тодо томоор хэблэгдэhэн байха ёhотой. Теэд энэ номой үзэгүүдынь жэжэ, үгын үе ба үгэнүүдынь hая үзэг холбожо байhан hурагшадта тон хүндэ ба ойлгогдосогүй байна.

Теэд, Бурмонгизай хүдэлмэрилэгшэд бага наhатанда зорюулhан энэ ном хэблэхэдээ педагогикын бүхы эрилтэнүүдые хангахые оролдоогүй, харин hалаhаар, хайша хэрэгээр гаргажархиhан байна.

Бидэ, багшанар, саашадаа иимэ муу шанартай номые Бурмонгиз гаргахаяа болихо бэзэ гэжэ найданабди. Мүн советскэ педагогикын бүхы эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаhан номуудые олоор гаргаха шухала гэжэ БМАССР-эй гэгээрэлэй Министерстводэ захинабди.

Ж. Цыбанов,

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын долоон жэлэй hургуулиин багша.

Тогтоолоо бэелүүлнэгүй

Сэлэнгын аймгүйсэдком аймагайнгаа центрые болбосон болгохо гэжэ тогтоол гаргаhан юм. Аймцентрын ажалшад воскреснигүүдые хэжэ, улицануудтахи шорой шохой арилгаха, набшата модонуудые тариха, гэр байрануудаа заhаха ёhотой байгаа.

Теэд аймгүйсэдком гаргаhан тогтоолоо бэелүүлнэгүй. Воскреснигүүд үнгэргэгдэнэгүй. Мүнөө болотор Ново-Селенгинск шорой шохойдо даруулhан хэбээрээ.

Энээндэ нэн түрүүн комхозые даагша нүхэр Цыденов, элүүрые хамгаалгын аймагай таhагые даагша нүхэр Стукова гэгшэд гэмтэй байна.

Л. Бадмаев.

Хэзээ баригдаха юм?

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1950 оной январиин 5-най тогтоолоор Сэлэнгын аймагта шубуунай-инкубаторна станци барихые зүбшөөгдэhэн байгаа. Тэрэ гэhээр гурбан hараhаа үлүү саг үнгэрбэ. Теэд, энэ барилгада ямаршье бэлэдхэл хэгдээгүй байhаар.

Колхозно барилгые эрхилхэ аймагай таhагые даагша нүхэр Эрдыниев ба аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таhагые даагша нүхэр Михайлов хоёр энэ барилгые бэе бэедээ хаялдаад лэ, үнэтэ сагаа үнгэргэжэл байдаг.

Банигүй колхоз

Мухаршэбэрэй аймагай Сагаан-Шулуутайн сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз банитай болоодүй байhаар. Тус колхозой правлени бани бариха ба колхознигуудаа ариг сэбэрээр байлгаха тушаа hаналаа огто табинагүй. Мүн ариг сэбэрые шалгахын түлөө медицинскэ хүдэлмэришэдэй зүгhөө нэгэшье хүн колхоздо ябадаггүй байна.

Б. Содномов.

Олон миллион ажалшад Ленинэй нэрые зүрхэндөө хадагалан ябана

ХЕЛЬСИНКИ, апрелиин 17. (ТАСС). «Финлянди — Советскэ Союз» общественэ орган «СНС» газетэ большевистскэ партиин ба советскэ гүрэнэй үндэhэ hуури табигша, гениальна вождь Владимир Ильич Лениндэ ехэ материал зорюулна.

Ленин тухай Максим Горькиин дурсалганууд, Сталин тухай французска уранзохёолшо Анри Барбюсай номhоо очерк, «Владимир Ильич Ленин» гэжэ Маяковскиин поэмэhээ отрывогууд тус газетэдэ толилогдоо.

Ленинэй нэрые олон зуугаад миллион эгээлэй хүнүүд зүрхэндөө хадагалан ябана, Ленинэй hургаалынь олон оронууд ба арадуудай ажабайдалда гол үүргые бэелүүлнэ гэжэ тус газетэ түрүү статья соогоо тэмдэглэнэ. Ленин болбол Финляндиин бэеэ даанхай байдалай түлөө хэзээ бүхэндэ зоригтойгоор тэмсэhэн ба Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин hүүлээр Финлянди бэеэ даанхай байдалаа Ленин Сталин хоёрой гарhаа абаhан байна гэжэ газетэ заана.

Английска коммунистическэ партиин лондонско организациин конференци

ЛОНДОН. Английска коммунистическэ партиин лондонско организациин конференци үсэгэлдэр Хаммерсмидтэ нээгдэбэ. Нэгэдэхи заседани хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлые хүгжөөхэ хэрэгтэ коммунистическэ партиин үүргэ тухай асуудалда зорюулагдаа.

Коммунистическэ партиин лондонско окружной комитедэй секретарь Джон Магон политическэ элидхэл хэбэ.

Үнгэрhэн конференциhээ хойшонхи үе соо эб найрамдалда аюул ушаруулха ябадал хүсэтэй болоhон ба хүдэлмэришэн ангиин ажабайдалай хэмжээндэ добтолго улам хурсадаhан байна гэжэ тэрэ зааба.

«Английска арадай гансахан түгэс хүсэтэ хүдэлөөн хадаа Англиие шэнэ дайнай аюулhаа абаржа *шадаха байна.* Эб найрамдал хамгаалха английска национальна комитедэй эрилтэнүүд английска арадай угаа олонхидой hанал болдол ба интересүүдые харуулна» гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Салин хүлhэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл ба капиталистнуудай добтолгодо эсэргүү кампани хадаа коммунистическэ партиин хоёрдохи үндэhэн зорилгонь болоно гэжэ Магон зааба.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэхэ зуураа, «Дейли Уоркер» газетын редактор Картен хадаа Вьетнамдахи колониально дайнда эсэргүү эдэбхитэй тэмсэлдэ хабаадагша французска докернуудhаа лондонско докернуудта хүргэhэн амаршалгые дамжуулба.

Малайядахи дайниие зогсоохо ба тэндэhээ английска сэрэгүүдые асарха тухай уряалhан резолюци тус заседани дээрэ абтаа. Үсэгэлдэрэй заседани дээрэ абтаhан нүгөө нэгэн резолюци хадаа залуушуулай организацинуудта компартиин ажалые шангадхаха гэжэ уряална.

Заседани дээрэ үгэ хэлэhэн ораторнууд эб найрамдалай түлөө тэмсэлые бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлхэ шухала байhаниие тэмдэглэбэ.

Конференциин эсэсэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Джон Магон иигэжэ мэдүүлбэ: «Бидэнэр хадаа эб найрамдал хамгаалха английска комитедэй эрилтэнүүд дээрэ үндэhэлэн, эб найрамдал хамгаалха үргэн хүдэлөөнэй зэргэнүүдтэ өөhэдыгөө эрхим тэмсэлшэдбди гэжэ харуулха, атомна бомбо хорихо ба тэрэниие хэрэглэhэн ямаршье правительствые сэрэгэй гэмтэн гэжэ бузарлан гутааха ёhотойбди».

Конференцеэр абтаhан политическэ гол резолюци соо, хүдэлмэришэн ангиин зэргэнүүдтэ хахаралга хэhэн Англидахи баруунай социал-демокрадуудай хорото үүргэ тэмдэглэгдэнэ. Резолюци хадаа коммунистнууд ба коммунистнууд бэшэ хүдэлмэришэдэй ябуулгануудые нэгэдхэхэ гэжэ уряална.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин Гүйсэдкомой сесси нээгдэв

ХЕЛЬСИНКИ, апрелиин 18. (ТАСС). Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин Гүйсэдкомой ээлжээтэ сесси мүнөөдэр Хельсинкидэ нээгдээ. 19 оронуудhаа 46 делегадууд тус сесси дээрэ байлсаба.

Сесси хадаа «Эб найрамдалай түлөө ба ажабайдалай түлөө тэмсэлдэ нэгэдэл», «Дайнда ба үгырэн хооhоролгодо эсэргүү арадуудай фронт» гэhэн лозунгнууд доро үнгэржэ байна.

Үглөөнэй заседани дээрэ Финляндиин, Бельгиин, Германска демократическа республикын ба Франциин түлөөлэгшэд демократическа эхэнэрнүүдэй национальна организацинуудай ажал-ябуулга тухай элидхэл хэбэ.

Сеймын депутат Херта Куусинен Финляндиин эхэнэрнүүдэй Демократическа союзай нэрэhээ үгэ хэлэхэ зуураа, агууехэ Советскэ Союзтай хани барисаатай байхын ба эб найрамдалай түлөө тэмсэл хадаа Финляндиин эхэнэрнүүдэй Демократическа союзай хүдэлмэриин үндэhэ болоно гэжэ тэмдэглэhэн ба эб найрамдалай болон демократиин хүсэнүүдтэ финляндска арадай этигэхэ этигэлые тус сесси бүхэжүүлхэ байха гэжэ найдаба.

Сесси дээрэ үгэ хэлэhэн ораторнууд атомна зэбсэгые үгэ дуугүйгөөр хорихо тухай ба ямар нэгэн орондо эсэргүү атомна зэбсэг түрүүшээр хэрэглэhэн правительствые сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносхохо тухай эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй Стокгольмско сессиин уряада бүринөөр нэгэдэбэ.

Уласхоорондын демократическа федерациин Гүйсэдкомой ажал-ябуулга тухай тоосоото элидхэлые федерациин генеральна секретарь Мари-Клод Вайян-Кутюрье хэбэ.

Эб найрамдалай ба демократиин түлөө Голландиин, Норвегиин, Англиин, Германиин, Финляндиин, Австралиин, США-гэй ба бусад оронуудай демократическа эхэнэрнүүдэй тэмсэл дээрэ Вайян-Кутюрье тогтон хэлэбэ.

Түгэсхэлэй үгэ хэлэхэ зуураа, Вайян-Кутюрье хадаа эб найрамдалай ба демократиин түлөө тэмсэл бэхижүүлхыень бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдые уряалба. Майн 1-е эб найрамдал хамгаалха үдэр болгохо, июниин 1-дэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй лозунг доро хүүгэдэй Уласхоорондын үдэр үнгэргэхэ ба эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй Стокгольмско сессиин уряае бүрин дэмжэхые тэрэ уряалба.

Вьетнамска арадай армиин амжалтанууд

Вьетнамска информационна агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор мартын 16-да Вьетнамска арадай арми Буу-Сапдахи (Зүүн-хойто Вьетнам) французска портые hандаргаба.

Мартын эсэстэ центральна Вьетнамда вьетнамска сэрэгүүд 17 грузовигуудhаа бүридэhэн французска автоколонные бүрин усадхаа, тиихэдэ 25 пулемёт ба ехэ боеприпасууд абтаба. Французска сэрэгүүдэй 200 солдадууд ба офицернүүд алагдаhан гү, али шархатаhан байна. Вьетнамска зенитнэ артиллери Ньям-Трангын дэргэдэ французска истребителиие сохижо унагааhан ба нүгөө нэгэн самолёдые ехээр гэмтээhэн байна.

Апрелиин 4-дэ Сайгон мүрэн дээрэ вьетнамска арадай армиин частьнууд «Сонтей» гэжэ французска ашаанай судные буудаhан ба тэрээндэ ехэ гэмтэл ушаруулhан байна. Тэрээнhээ гадна Сайгонhоо Делет руу каучук зөөжэ байhан французска машинануудай колонно сохигдожо, 7 машина усадхагдаhан ба французска сахюулай 50 шахуу солдадууд алагдаhан гү, али плендэ абтаhан байна.

1949 оной декабрьhаа 1950 оной январь хүрэтэр вьетнамска арадай-сүлөөлэлгын армиин тала руу 2000 солдадууд-вьетнамецууд буу зэбсэгээ абаад оробо, тэдэнэр французска колониальна армиин зэргэнүүдтэ алба хэжэ байhан байгаа.

СССР-эй ба Чехословакиин түлөөлэгшэд ООН-... экономикын болон аж... асуудалнууд тушаа подкомиссиин заседан... гаража ошобо

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин ... (ТАСС). ООН-эй экономичес... социальна соведэй экономикы... лон ажалай асуудалнууд т... комиссиин дэргэдэхи подк... сиин дүрбэдэхи сесси үсэг... нээгдэбэ.

Подкомиссиин составhаа го... дановска группын түлөөл... гаргаха тухай советскэ дурад... хаража үзэхэhөө США-гэй т... лэгшэ түрүүтэй подкомис... олонхи гэшүүдэй арсаhанай ... лээр Советскэ Союзай түлөө... подкомиссиин заседаниие орх... гараба.

Заседаниие орхижо гараха ... раа, Советскэ Союзай түлөө... хадаа гоминдановска группын ... лөөлэгшын хабаадалгатайгаар ... таhан ямаршье шиидхэбэриие ... лита гэжэ Советскэ Союз тоол... гүй ба тиимэ шиидхэбэриие тоо... гүй гэжэ зааба.

Чехословакиин түлөөлэгшэ ... иимэ мэдүүлгэ хэжэ, подкомисс... заседаниие тэрэшэлэн орхижо ... раба.

Национальна суверенитеды эбдэhэниие датска арад буруушаана

КОПЕНГАГЕН, апрелиин ... (ТАСС). «Каструп» гэжэ дат... аэродромые Балтиин далай... американска тагнуулай маневр... дай база болгохо ябадалда эсэр... буруушаалай ехэ митинг апрел... 17-до Копенгагенда болоо. Аг... сивнэ атлантическа пактда Да... ниилүүлhэнэй уршагаар нацио... на суверенитет эбдэгдэhэн ба... гэжэ митинг дээрэ үгэ хэ... шэд тэмдэглэбэ. Тэдэнэр атла... ческа союзhаа Даниин гарахы... американска сэрэгэй бүхы ша... шадые тус оронhоо холодуул... эрибэ.

Брест городто болоhон полицейскэ аашада эсэргү... буруушаал

ПАРИЖ, апрелиин 18. (ТАС... Франс Пресс агентствын мэд... hэнэй ёhоор, апрелиин 17-до Бр... дэ полицитай тулалдаха ү... шархатаhан гурбан демонст... нууд хүндэ байдалда байна.

Мүнөө үглөөгүүр Брестын м... ципальна театрта болоhон б... шаалай митинг дээрэ 6 мя... хүдэлмэришэд суглараа. Эсэргү... тэмсэгшэд митингын hүүлээр ... сажа, үсэгэлдэр хүдэлмэришэ... полициин алаhан газар тэ... бо.

Турецкэ поэт Назым Хикм... гэгшын байдал тушаа

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин ... (ТАСС). Түрмэдэ үни удаан ... соо байhандаа эсэргүүсэhэ... тэмдэгтэ соносхоhон үлэсхэлэ... үндэhөөр, турецкэ поэт-демо... Назым Хикмет ехэ хүндэ байда... байна гэжэ мэдээсэhэнэй hүүлэ... Поль Робсон Назым Хикме... амиие абарха уряалтайгаар б... американецуудта хандаба ... «Дейли Уоркер» газетэ бэшэ...

Поль Робсоной мэдүүлгэ ... ингэжэ хэлэгдэнэ: «Турецкэ а... дай агуу ехэ поэт түрмын кам... соо ядаран зобожо хэбтэнэ. Д... мократи ба эб найрамдалай тү... турецкэ арадтай хамта тэрэ... ажаллаха ба тэмсэхэ ябадалд... hаад хэhэн өтэгээдүүдтэ эсэр... буруушаалай тэмдэг болгон со... хоhон 7 хоногой үзэсхэлэнгэй h... лээр, Хикмет наhа барахадаа о... тоод байна. Хикмедые сүлөөлхы... турецкэ правительствые баала... тула бидэнэр Америкадэ али бо... хо юумэ хэхэ ёhотойбди. Агу... энэ поэдые сүлөөлхын тула пр... рессивнэ американецуудай ба ... ритянска арадай бүхы хүсэнүүд... нэгэдүүлхэ ёhотойбди. Хэрбээ би... нэр мүнөө оролдобол, Турци... Америкын ба бүхы дэлхэйн хүд... мэришэн арадта агуу ехэ энэ поэ... абаржа шадахабди».

Харюусалгатай редакто...
Д. Д. ЛУБСАНОВ

МҮНӨӨДЭР УЛАН-УДЭД...

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ле... нинэй орденто оперо ба бале... театрта — «Коппелия» гэжэ ... лет.

Гүрэнэй ород драмын теа... —«Овод» гэжэ зүжэг.

«Прогресс» кинотеатрта — «Алитет хадада гараба».

«Эрдэм» кинотеатрта — «З... гой уулзалга».

Мяханай комбинадай клубта «Кубанска хасагууд» (кинока... на).

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). **ТЕЛЕФОН УУД:** отв. редактор—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной ... комсомольской жизни культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации— 7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов— 3-23; писем трудящихся и информации— 6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02281. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000